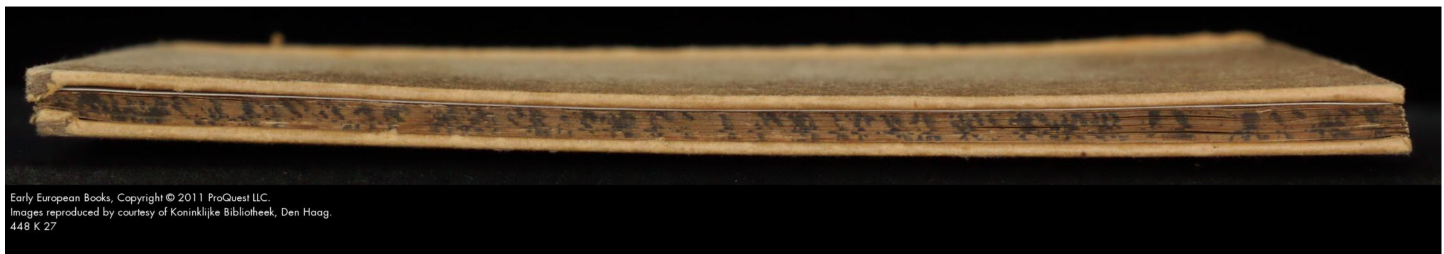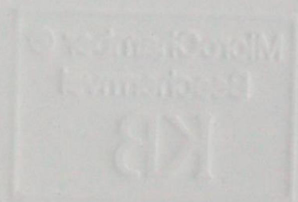

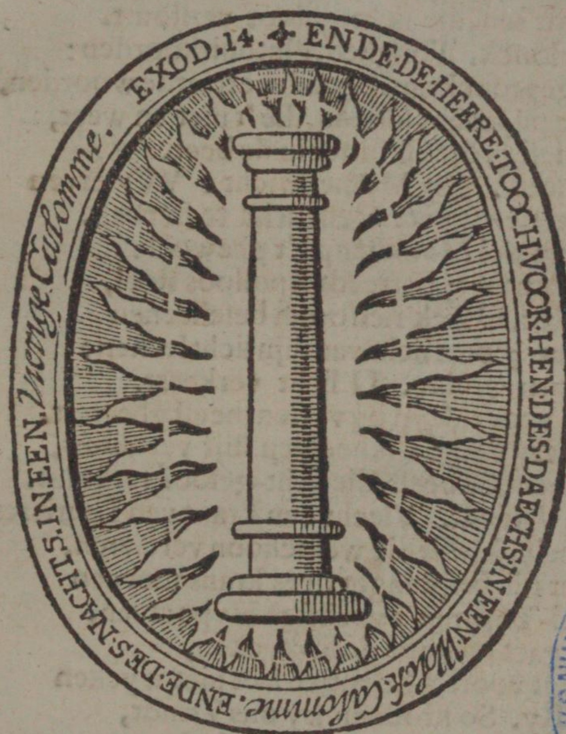

Dianaes

Treur-bly-eyndigh-Spel.

Op het Spreeck-woordt:

Gedenckt te sterven.

TOT AMSTELDAM,

By Iacob Aertsz. Calom, Boeck-verkooper/woonende op't Water/inde vyerighe Calom/ 1627.

MOMO.

WAt bruyst, wat briest, wat raest, wat blaest verkeerde winden
In ongetstuyme maet, door dese groene Linden?
Ist Æoli gedruys, een slerper van een wint?
Neen, neen, het is wat aers: 't is Momus, die men vint
Insuyghen het Fenyn, getrocken tot de Longhen,
Die uyt-blaest met een windt, op scherp-ghespitste tonghen,
Door-snieden, en door-jaeght, door-dronghen met gewelt
Een tongh die nauw'lijcks had yet quaets by hem verselt.
Vermeerdert so't geslacht, om-gordt met slanghe-draden,
VVyckt hy den rechten wegh, en gaet verkeerde paden.
VVech, wech, met u gespuys, in lasteraers verbondt:
" Gheen waerheydt is so kleyn, of zy besnoert u mondt.
De Nimphjes sien alreed' oprecht Herders bedryven;
Men acht hier trouheydt meer als hoogheyds ronde schyven.
Fenynigh boofwicht temt, begrijnst, en gaet vermomt
Door arghe loosheydt aen, die licht-geloof verstomt.
't Oogh; Lucifers gelonck. Tonghen, Plutoniskoorden:
Schijn waerheyd opgepronckt, met goudt vercierde woorden.
" Een schoon vergulde pil, schijnt schoon, die 't niet en weet,
" VVel schoon; maer die se proeft, is bitter in de beet.
So sijn u woorden meed', ghy Mome, swicht: VVy erven
Een, die ons beter leert, en seydt: **Gedenckt te sterven.**
't Spyt Mome, 't spyt u wel Momisten, al 't ghewoel:
Ons vriendt, hoewel 't u spyt; betreedt Apolloos stoel,
Een stralend' helle licht. U flick'rich oogh bescheenen
Des morghens Ozeaen; comt licht van zijn licht leenen:
Gheen licht uyt eyghen aert is u. U licht verkeert.
" Maer 't groote wort voor 't kleyn by veelen meest ghe-eert.
Voort Mome, roept vry t'huys u Knechten stijf vermomt,
Speelt hier gheen meer den beest, die licht-geloof verstomt.
Lof roepen wy ons Vriendt. Vlecht een krans van Laurieren
Ghy Nimphjes al ghelyck, wilt die wel schoon vercieren.
Ghy Musen staet niet stil, besprenght dees krans met een
Op't hoogh Pernasi-Top met 't vochtigh Hypocreen.
Idalium breeckt op, gaet Helicon door-kycken,
Comt Cythere treedt voort, u Soontjen laet niet wycken
Van desen grooten Ry. So kroonen wy ons Vrindt,
Die Momum heel veracht, en ware trou bemindt.

Sic solet Amicos.

Of hy u quetst ter zy, u Fauten wat aen-wyst,
Het is u beste Vriendt, hoe-wel ghy hem mispryst.

A. S.

Hÿ die onſchuldichlÿck als ſchuldich ſchÿnt te lÿden,
De grootſte ſchande en ſmaedt: Ia ſelf de bittere doot.
Is vrolÿck van gemoedt. want in ſyn grootſte noodt
(Zÿn hart op god geveſt) hoopt een mael te verblÿden.
De deucht en vreeſt niet ſmaedt tot loon alhier te erven.
Maer tracht na hooger Lot: En ſÿ gedenckt te ſterven.

KLINCKERT.

ICk hoor' een ſoet gejuych, ick hoor' een levend' ſchat'ren,
 En ſpeur' een blijd' gewoel, dat langs de hoofden ſult,
 En door't verhemelt rolt, en al de Zale vult.
Ick ſie hoe al de Ieught weer ſchoolt in ons Theatren:
't Is om u Spelen, Krul/ u Spelen, die daer klat'ren,
 En klincken van't Tonneel; dies met Lauw'rieren hult
 U al de Iuffer-Rey, en Krul/ u hooft bekrult:
U hooft, daer uyt met drang de ſoete Rymen wat'ren,
 De Najaden alreed', en Nimphen van het Y
 Die draghen in haer hooft u Veerſen op een ry,
En ſtameren u na, en quelen uwe klachten.
 Dus wat hier aen u roem ghebleven is ter zy,
 Dat legg' d'onſterff'lijckheydt in haren Hemel by:
Daer al 't vergode volck der Dichters op u wachten.

C. V.

Aen den Autheur.

HEt krullend' Ranckje teer, dat aen de Wijngaerd ſtaet,
Sijn ſwacke telghjes ranck, ſeer çierelijck beblaet,
Door Lentens ſoete tijd: So doen u ſoete rede
Poët, en gheen Poët, 't hert van Kunſt-lievers mede.
Het uyt-geperſte Sap, de Kriſtalijne Vocht:
Haer matigh nutſel, veele menſchen vreughd' aenbrocht,
Het laffe hert verquickt, vervrolijckt met geneughde:
So mede doet mijn Vrund, door ſijn geliefde deughde,
Deughd', die een Leyd-ſterr' is, een Leyd-ſterr' (ſo ick ſegh)
U ſtreckende tot Baeck op een onveyle wegh:
Acht laſter, ſmaet, noch ſchimp, 't onreed'lijck tegenſtryen.
U haters, ſotten ſijn, en ſotten noyt bedyen.
Vaert voort; ey! vaert ſo voort; mijn vrund: wiēs vrund ic blijf,
En houd (tot u vermaeck) dat eerlijck tijd-verdrijf.

L. V. V.

SONNET.

'T Al-ſiend' een-oogig-licht ſtraelt wakend' op de Swanen,
Sijn heyligheên gewijd; dat niemands wangelaet
Haer ſmijd'ge halſen blanc bekranſt, in't ſwemmen ſchaet;
Wiens vleyen Iovi wiſt tot Lædam 't padt te baenen.
Trompetten, Trommels, noch Mavortis ſtandaerd-vaenen,
U moed-wil ſtreckten noyt, o! Capaneu! tot baet,
Die ſich niet murwen liet door 's Prieſters beed' en raet
T'ontſien de ſtadt, die ving veel Goden eerſte traenen:
U ſtondt door't woeden der fell' blixems, dond'ren duur
Ter heyligheden trots, ſtorm-leder op de muur
Te ſetten, opgebout door ſnaren van Amphion.
'tWerck Phœbo toe-gewijd, en duld gheen ſmaetheyd, tot
Verachters nijdig heeft noyt ſtraf ontbroocken. 't Lot
Redd' door Godlooſer haet op een Dolphijn Arion.

 C. I. V.

Op het Spel van den kloeck-schrijvenden Dichter
JAN HARMANSZ. KRUL.

KLoecke Schryver, soete Dichten,
Soete Minne-kosery,
En u soete boertery
Kunnen met vermaecken stichten.
Lieve Vryers, Ionghe Maetjes,
Nieu-gebacken in de Min,
Glibber-gladde losse sin,
In u soete Vrysters praetjes.
Hoort en leest dit Spel van binnen:
Hier is soetheydt naer u wens;
Hier is Peper op de Pens
In het geyle brosche minnen.
Ghy sult aen dees tafel vinden
Goede sautse op de spys,
Naer de oude beste wys:
Om u wulpsheydt in te binden.
Pronck en Perrel aller lichten
Amsteldamsche Juffrou-Ry.
Uwe lof gaet niet verby
Onse Dichter in sijn Dichten.
Trouheyd is hier in te soecken
Van het soete Doeck-gediert.
Losse min wort hier bestiert
In het aertjen van de broecken.
Jongmans in u eerste vryen,
Niet te hoogh, noch niet te laegh,
Niet te radt, noch niet te traegh,
Leert u voor de weer-slagh myen.
Seecker die sijn trou wil schencken
Aen eens anders trouwe min,
VVeyfelachtigh in de sin;
vvech: leert hier een naer-bedencken.
Prins Florentius beseten
Met een Liefd', door geyle brandt,
Biedt Diana, door sijn handt,
Trouheyd. Nimmer trou geheten.
In de golven, in de baeren,
In het op en neder gaen:
Schuwt hier uyt een stout bestaen;
Om niet in de grondt te varen.
Treed hier in, en loopt niet verder,
Cecilia neemt hier by dy
Hoogheydt kiest een Boeren-py
Door getrouheyd van den Herder.
Volght den slechten Herders gangen,
Den wt den heersen grootsen quant,
Liever voor de trouwe bant
Beyd' gesloten en gevanghen.
Plompert sal in Liefde bloeyen.
Pronckert niet te min bedacht.
Lieve Vrysters een en acht,
Helpt mijn stramme rym aē't vloeyē.
Niet genoech en kan ick roemen
Van het kloecke leersaem Dicht,
Dat ghy hebt gebracht in't licht:
VVel geluckigh magh ick noemen.
Amsteldamsche groene Linden,
Ruysend' blaetjen, weeld'righ hout:
Menigh Maetjen jongh en out
So, gelyck ghy, wy hier vinden.
Al kan Son noch Maen uyt-breecken
Door een dicke nevel Mist.
Noch sal niemandt (door de list)
My berooven van het spreecken.
Al verstyven alle stroomen
Op een koude winters-nacht:
Noch sal uwe lof volbracht,
Door myn pen in't lichte komen.
Hier moght noch een vies-hart wesen
By Vrou Nieus-gier opgefockt,
Door de min wat aengelockt,
Seggen; wat's my dit te lesen?
Ick segh, spys die can behagen
Hem, die honghert, niet en eet,
Noch, segh ick, hy hem vergeet:
't Is een luye leeghe waghen.
VVilt oock Leser hier bedencken
't Schaepjens ingebooren aert,
So bedocht, en so bewaert;
't Sal u een ryp oordeel schencken.
Dit sijn dan Naturaes giften:
Even als het Schaepjen eet,
't Swelght eerst na de tweede beet,
VVilt hier uyt een oordeel siften.
VVoorden moet men hier erkauwen,
Reden oock hier by bedacht:
Harsens breyn, en sinnens macht,
Sult ghy styven, niet verslauwen.
So sult ghy een oordeel vinden
In dees soete vryery.
Vryers comt wat neffens my
Onder dese groene Linden.

A. S.

INHOVT.

Ls Diana (van Coninckllijck geslacht ghesprooten, door tijden van oorlogh ende ongunst des Fortuyns, beroofr van tijdelijcke Rijckdom ende Haef, als Ballingh swervende) binnen Athenen, ten Huwelijc versocht werdt van Florentius, Prins van Griecken, die tot sijn begeerte ghecomen sijnde (nae beloften ende Eeden) Dianam ontvlucht, ende verlaet, waer over zy haer ongeluck (als oock sijn valscheyd) is beklaghende.

Florentius weder-gekeert na Griecken, stelt sijn Liefde op Cecilia, des Griecksschen Coninghs Dochter, van de welcke sijn versoeck, met straffe weygheringh, ende af-keerigheydt, beloont, ende af-geslagen werdt. Maer also zy door een wel-gevallen van het Herders leven, dickwils onder die selfde is verkeerende: Van welcke, door sijn beleefde geestigheyt, en gedienstigheyd, het herte van Cecilia met een vyerige brant der Liefden Floriaen is ontsteeckende; dan also de schaemte haere tong belet het selfde te melden; besluyt zy eyndelijck door een Brief haer begeerten aen Floriaen te kennen te geven: 't Selfde volbracht, ende Floriaen behandight sijnde, verwondert hy sich seer over de vrypostighe minne van Cecilia, aen hem vertrout, waent hem de geluckighste deser wereldt: aengesien het selfde met sijn wensche over een quam, al-hoe-wel hy van alle kanten met veele vreesen bestreden werde, so hy sulcks onderstondt dat het selfde op hem soude moghen gewroocken werden: ten aensien haer geslacht ende groot vermoghen, wiens grootse gemoeden, de slechte staet van hem, vyandelijck mishaghen moghten: Stelt niet-te-min sijn vertrouwen meerder op de liefde van Cecilia, als hy door vreese ontsiet het vermoghen haer's Vaders, ende staet vrywilligh haer begeerte toe.

Flo-

Florentius dit siende (door dulle toornigheydt ontsteken) leydt listighe laegen dees Herder in 't verdriet te brenghen : haer beyde voor den Coningh beclagende, oneerbaerheydt ghepleeght te hebben, soeckende op sodanighe manier sijn valsche wraec te boeten. Den Coning dit verstaen hebbende maeckt den Prins machtigh den Herder in hechtenis te stellen : Die de selvighe (als hy versproocken met Cecilia bedecktelijck meende te vertrecken) achtervolght, ende in de gevanckenis stelt. Waer na Floriaen Sentency krijght te sterven, ende Cecilia met een eeuwige gevanckenis belast wert.

Diana, in Herders ghewaed comende binnen Griecken, verstaet aldaer dese geruchten, begeeft haer ter plaetse daer zy Floriaen vindt knielende voor het swaert: doet het Recht op-houden, haer bekent maeckende, werdt van den Herder gekent voor sijn Suster: Wiens onschult zy getuygt, ende des Princen valscheydt aen den dagh brengt: Die sich overtuygt van sijn gemoed bevindende, goet-willigh als boet-vaerdigh op-offert, in de genade, ende handen des Conings, om na verdiensten sijn bedreven misdaden te bestraffen.

Den Coning verwondert over des Princen valscheyd, stelt hem wederom in handen van den Herder Floriaen, om sodanighen vonnis te strijcken als hem dunckt dat hy door zijn misdaed aen sich begaen heeft.

Floriaen (achtervolgende sijn gewoonlijcke, als aengheboren goet-aerdigheyt) versacht des Conings gramschap, ende verwerft genade voor den Prins: mits conditie, dat hy (achter-volghende zyn belofte) zyn beloofde trou, aen zyn Suster Diana gedaen, sal houden, ende haer Echtelijck te Eeren. Dit gheschiedende, werdt weder aengenomen in zyn oude staet. Ende Floriaen krygt ten Huwelijck 's Conings Dochter, ende werdt Erfgenaem des Rijcx.

Namen der Personagien.

DIANA, Princes.
FLORENTIUS, Grieckse Prins.
CECILIA, Conings-Dr. vã Grieckẽ.
CONINGH.
CORIDON, Herder.
LAURA, Herderin.
FLORIAEN.
KLVYSENAER.
ALERDVS. CHOOR.
Scherp-rechter, stom.
Dienaer, stom.
REY der JVFFEREN.
LABBEKACK. VERNEEM-AL.
VVAERSEGGER. PLVTO.

Eerste Handelingh.

DIANA binnen Athenen.

Ot eensaemheydt dwinght my een soete kracht des Mins,
Om voeden mijn ghedacht op mijn liefwaerde Prins:
Prins die mijn Ziel gebied: Prins, dien ick heb gheswooren
Te houden voor mijn Lief, en hertsen uytverkooren.
Steedts flickert voor mijn oogh dat lieffelijcke licht
Met een uytheemschen brandt van u starend' ghesicht,
Steedts dunckt my dat ick sie tot my-waerts comen treden
Twee beenen trots van stal onder u flucxe leden.
Volmaeckt en moedigh Heldt, de tijdt is langh verby
Dat ghy Lief had gheseyt te comen hier by my,
Waer toefdy doch so langh? en laet my eenigh wachten
Met swaere fantasy, becommert van ghedachten.

FLORENTIUS uyt.

Sijt wellecom mijn Lief.
FLOR. En ghy Princes gegroet.
DIANA. Met danckbaerheyt u wensch ick weer vergelden moet,
Waer bleef mijn Lief so langh?
FLOR. Hoe langh? mijn uytghelesen,
De tijdt die schijnt u langh, Princesse, door 't af-wesen,
Ghelijck ghy, schoonste schoon, mijn vaeck getuygen doet,

Elck

Elck uur een Iaer te sijn als ick u derven moet.
Voldoet mijn waerde Lief mijn wenschelijcke lusjes.

DIANA. Waer meed'? mijn tweede Ziel.

FLOR. Maer met u soete kusjes.

DIANA. Met kusjes lieve Lief?

FLOR. Met kusjes, schoone Vrou,
Van uwe Lipjes soet, bevocht met Hemels-dou.

DIANA. 't En aensien dat de Liefd' u lust so hoogh doet steyg'ren,
Doch onder dwang van Eer so kan ick dat niet weyg'ren,
Dies boet u lieve lust met wenschelijcke vreught.

FLOR. 't Is mijn de soetste vreught die ghy mijn toonen meught.
Princes, ghy doet mijn schae:
Dat ghy die soete mondt my nu ontreckt so drae.

DIANA. Wel sinje niet te vreen:
Lief, steelter twee voor een.
't Gevogelt in de Boomen,
Noch soete Waterstroomen
Verklicken nimmer 't soet
Dat Lief aen lievert doet.

FLOR. 'k Voel in mijn ingewant
Een grilling, en een brant,
Die ick alleen door't kussen
Mijn hertje, niet kan blussen,
En niet ten eynde raeckt
Voor Min, Mins lusten smaeckt.

DIANA. Mijn Lief, ghy wert gebeden:
Te dwinghen, door de reden,
De passy, die u quelt,
Met minnelijck gewelt,
Tot u mijn sinnen neyghen,
't Lichaem sal sijn u eyghen,

Maer

Maer tijt en wil noch niet
Dat u die lust geschiet.

FLOR. Mijn Enghel: wat voor Wetten
Sijn't, die ons lust beletten?
Sijn door beloft en trou
Wy niet als Man en Vrou?

DIA. " Wel door beloft, Lief, maer niet Wettelijck verbonden,
" Dus so wy lust voldoen, vervallen in de zonden.
FLO. " So lust, Lief, zonden teelt, wat baet dan d'Echte trou?
DIA. " Om dat door d'Echt de lust vry staet aen Man en Vrou.
FLO, " Kan lust, door d'Echt, den Mensch bevryen van zonds-
" plaghen?
DIA. " Och! ja: so hy sijn lust voldoet na Gods behaghen.
FLO. " Op wat manier kan lust na Gods behaghen schien?
DIA. " Dat wy in Kinder-teelingh onkuysche geylheyt vlien.
FLO. " Hoe kan de Echt, den Mensch, voor geyle lust bevryen?
DIA. " De Echt die stelt de straf (die lust verdient) ter zyen.
FLO. " Behaeghden't God u te vereenen, Lief, met mijn,
" Waerom soud' onse lust hem niet behaeghlijck sijn?
DIA. " Om dat wy in't gebodt van Gode sijn gehouwe
" Tot Kinder-teeling, na de Wettelijcke trouwe.
FLO. " En is ons vast verbondt niet Wettelijck geschiet?
DIA. " Wel tusschen u en mijn, maer voor de Werelt niet.
FLO. " Wat tusschen ons geschiet, de Werelt niet sal weten.
DIA. " Voor God, die't alles siet, verberght men gheen secreten.
FLO. " Wy sijn voor God getrout, dies mach 't voor God bestaen.
DIA. " Niet eer, segh ick, voor men de Werelt heeft voldaen.
FLO. " Gelijck ick seker houd' geschiedt het alle daghen.
DIA. " Om datter zonden sijn, stuert God, de Heer, de plaghen.
FLO. " 't Is viese vasery, die u (mijn Enghel) quelt.
DIA. " So acht ghy dan vergeefs de Wetten die God stelt.

 Hoe

FLOR. " Hoe kunt ghy Ziels-Vooghdes de gront van u gepeynſe
So liſtelijck voor mijn met kloecke reden veynſe,
U Ieught en voeght het niet, mijn trooſt ick heb geen ruſt
Voor dat ghy't brandend' vyer van mijn begeerten bluſt:
Ick loof en ſweer u trou, ſo lang de bleecke Maen
Met haer Staet-Dochters ſal tot pronck aen d'Hemel ſtaen,
Dat ghy gheen ontrou ſult aen uwen Prins bevinden,
Eer ſal de wreede doot my 't leven doen verſlinden.
DIANA. Waſt hert ghelijck de tongh, ick liet u ſullicx toe.
FLOR. De moordt die moet my ſlaen, Lief, ſo ick anders doe.
DIANA. 'k Vertrou u waerde Prins die Eeden niet te breecken.
FLOR. De ſprakelooſe ſteenen ſullen eerder ſpreecken
Eer ick verlaten ſal mijn hertſen Coningin.
DIANA. So gaen wy binnen dan om boeten onſe Min. Binnen.

CONINGH met al ſijn ſtaet.

" WIe woonter minſt op Aerd', die Gode meeſt behaeght?
" Die, die in lief en leet hem even danckbaer draeght,
" En die de gaven van Godts milde hant gheſonden
" Behoorelijck gebruyckt, die werter minſt bevonden.
" Wat Schepſel heeft natuer ter Werelt oyt geteelt?
" Wat gaven heeft Fortuyn den Menſche oyt gedeelt?
" Wat luck heeft het gheluck den Menſch toe kunnen voegen
" Daer hy ſich danckbaerlijck heeft meed' laten vernoegen?
" 't Sy Keyſer, Coning, Vorſt, Monarch, Prins, ofte Heer,
" Hoe hoogher in't geluck, hoe grooter in't begeer,
" Beſit hy Rijck en Croon, beheerſcht hy Landt en Lieden,
" Heeft hy ſijn wil tot wet, doet welluſt hem gebieden,
" Noch is het niet ghenoegh. So ick bewijs betracht,
" Behoef ick anders niet als Alexanders macht,
" De overheerſching van ſijn onverſade ſinnen

Was

" Was d'Werelt niet ghenoegh, hy wouder meerder winnen.
" Ey! dwase sotterny (getuyghe) dat bestaet
" De rijckdom in't vernoeghen, niet in overdaet.
Mijn Scepter, en mijn Croon, mijn Rijck, en dit gebieden
Beswaren mijn veel meer, met sorghen, en verdriet,
Alst sober leven van gemeene slechte Lieden,
Wiens arbeyt geeft de kost, en sorghen verder niet.
't Vernoeghen is haer schat, daer sijn zy meed' te vreden,
Na d'arbeyt volght haer rust, den dach die brengt den nacht
Om haer vermoeyde leen met slapen te besteden,
Wanneer een Prins met vrees sijn vyants comst verwacht,
Wiens sorgen d'honger steelt, wiens stadelijck genieten
Verliesen deen in't end', door d'overvloet de smaeck,
Want door gewoonte sijn de lusten mijn verdrieten,
Mits ick van dagh tot dagh in d'onlust dieper raeck.
Wel waer toe dit verhael? Een Vorst die is gebooren
Tot diensten van sijn volck so wel als tot haer Heer.
Hoe! suft mijn moedigh hert? heb ick de lust verlooren?
Betracht een hoogh gemoet dan gheen bekroonde Eer?
Mijn glory steygert op, 't geluck verheft mijn daden,
En klimt van dagh tot dagh vast na den Hemel toe,
Het listelijck beleyd mijn's vyands is verraden,
Helden, u vroomheyd ick daer van bedancken doe.
U loof ick hooghe Goon voor u genadighede
Dat ick mijn Rijck besit in stille rust en vrede,
En veyligh draegh mijn Croon, de Scepter in mijn handt,
En hebbe tot mijn wil de Vorsten van het Landt:
In stille rust en vreed' sijn al mijn Ondersaten,
Die met de vrede haer ser wel vernoeghen laten.
Alarde treedt voor wt, ten Hove my verwacht,
Maeckt alle dingh bequaem en vaerdigh tot de Iacht.
ALARD. 'k Volbrengh gehoorsaemlijck sijn Majesteyts begeere,

Doch mijn versoecken is al eer ick derwaerts keere
Wat Honden dat ick best tot dien bestelle strack?

CON. Neemt tot de Hase-vangst twee Winden met een Brack:
Voort watter by behoort, wilt alles wel besorghen,
Ick hake tot de vangst met yver na den morghen. Binnen.

FLORENTIUS.

Aurora pronckt het schoon van haer gebloosde kaecken,
En flickert met haer glans over de bruyne daecken,
Zephirus blaeft met kracht een snelle zuye Wint,
En met een stijve loop de vloed' van 'tY begint,
Tot jonst en dienst van my. A Dieu Atheensche Boomen
Met al u Rijck gewest, en soete Tybers stroomen.
A Dieu begaeft Lichaem, gepronckt met waerde deught.
A Dieu DIAN', a Dieu, puyck van d'Atheensche Ieught:
Ick ben door noot gheperst van u mijn Lief te scheyen,
De Schepen sijn gereet, met alle de Galleyen,
Om gaen na Griecken toe. Hoe, Prins, verlaet ghy dan
U Eedt, u Lief, u Trou? Wel ja, wat leyt daer an.
Mijn tijdt die loopt verby, wil ick van hier geraken
So is het dubbelt tijdt dat ick mijn vaerdigh make.

WAERSEGGER. DIANA.

Alecto, Hecate, Thisiphon, en Megeer,
Die 'k by Plutonis macht, den Helschen God besweer:
Dat ghy verschijnt terstoud, en opent u Afgronden:
Ghy sult my datelijck een nieuwe maer verkonden,
Rijst ungjers, rijst geswind, geswindelijck en ras,
Of comt het (denck ick) noch u Hoogheyt niet te pas.
Rijst onder-aerds-gedrogh, en Duyvels van der Hellen:

Of

Of sijt ghy besigh om 't verdoemt gedrogh te quellen?
Laet die voor dit mael ruſt van nare Helſche pijn:
Ick wil Alecto dat ghy u verſchijnt voor mijn.
Rijſt onder-aerdſchen God, en Helſchen Godt der Goden.
PLUTO Door wiens macht werd' ick uyt het nare graf ontboden?
Daer het verdoemt gedrogh, des ziels beſchadigers,
Is beſigh met den brand te pijnen de miſdadigers.
VVAER. Ghy Helſchen Prins en God: ons is op't hoogſt van noden
Te weten, waer de Prins Florentius is gevloden?
Eer laet ick u gheen ruſt: voor dat ghy mijn vermaen
Hebt na mijn wil en wenſch in deſe ſaeck voldaen.
PLOTO. Weet dat den Grieckxſchen Prins op't ſpoedigſt is getegen
Na 't Landt van Griecken, door de ſpooreloose weghen
Van d'ongebaende Zee, getrocken door de Min
Een's Edele Princes, en Grieckſche Coningin,
Wiens weerliefd' hy betracht, doch ken haer niet verwecken:
Hier hebdy 't gheen ick weet; dus laet my weer vertrecken.
VVAER. Gaet daer 't u luſt gelieſt: u Bevaert is gedaen.
Vaert wel bedroefde Vrou, mijn tijt vereyſt te gaen. Binnen.
DIANA. Sijn dit beloften die ghy loofden aen u handen,
Als wy ſo menigh-mael betraden de Zee-ſtranden:
Waer by ghy ſwoert u trou, met een geveynſde ſchijn,
En ſeyde: Deſe Zee ſal ſonder water ſijn
Eer ick mijn vaſt verbondt (aen u gedaen) ſoud' breecken,
De ſprakeloose ſteenen ſullen eer der ſpreecken,
So ick aen u, mijn Lief, ſoeck valſcheyt te begaen,
So moet my (ſeyde ghy) de wreede moordt wel ſlaen.
FLORENTI, valſche Prins, immers ſijn dit de woorden
Die ick met Eeden ſwaer u ſelver ſpreecken hoorden,
Waer op ick u toe-liet 't genot van myne Min,
Daer ghy (ontrouwe Prins) vlucht mede Zee-waert in,
En treckt nu wederom (ontrouwe Prins) na Griecken

Op uwe Houten-Paerdt, vol wtgespannen wiecken
Door't spooreloose padt van d'ongebaende Zee,
Sonder dat ghy u Lief neemt, u DIANA, mee.
Ach! Winden voert hem na de stemme van mijn claghen,
Neptune, keert de loop van 't snelle spoedigh jaghen
Der Winden, die ghy jondt Florentius in de Zee.
Keert, Lief, keert noch weer-om, ey! neemt Diana mee,
Diana, die vergeefs met vruchteloose klachten
Staet op de dorre strand u weder-comst te wachten.
Al vruchteloos ick gae de stranden droef betreen,
Mijn Lief is mijn ontvlucht, en laet sijn Lief alleen.

FLORENTI, ach! mijn Prins,
Oorsaeck van mijn claghte,
Waer toe dus eenrins
Voedsel mijn's gedaghte:
Hoe comt dat ghy vliet?
Seght mijn wtverkooren,
Waerom wilt ghy niet
Na mijn claghten hooren.

Ach! droeve hertens-wee, ghy sijt niet wt te spreecken,
Benaude tranens-vloedt, wilt wt mijn ooghen breecken,
En stroomen ruyssend' langes mijne kaecken neer,
Op dat een yeder traen getuyght mijn droef hertseer.
Ach! sprakeloos geboomt: kost uwe Lommer klappen,
Ach! had u Telgens Lofons doent' kunnen verspien,
So hadden nu genoech u Bladertjes te snappen
Van d'ontrou die men in den Prins Florentius sien.
Ach! kost de Maen, die 't Bos so dickmael quam beschijnen,
Getuyghen van den Eedt die ghy haer Godtheyt swoert
Als wy hier rusten t'saem, zy soud' terstoudt verdwijnen:

Om dat u valſche tongh mijn hertjen heeft vervoert:
Vervoert tot geyle luſt, door u pluymſtrijckend' ſmeecken;
Waer door mijn zieltje ſoeckt te ſcheyden van dit dal.
Tuyght (door u murmureer) ghy ſtomme Waterbeecken:
Dat mijn FLORENTIUS, mijn kuyſheydt, mijn ontſtal.
Als mijn 't gedacht vernieut verlooren vrolijckheden,
Dunckt my dat haer de aert van mijnen 't weghe ſchaemt:
Om dat ick heb de plight der Maeghden overtreden.
En ghy gedaen (o Prins!) het gheen geen Prins betaemt.
Waer door ick nu bevind' het Spreeck-woort ongeloghen:
Wie lichtelijck gelooft, wert lichtelijck bedroghen.
Dies kniel ick voor u neer, ach! Albeheerſcher groot,
En voor u Godheyt ſtort gebeden in mijn noot:
Om uytkomſt in mijn pijn, daer ick meed' ben beladen.
Ach! al-beſiende Goon: wilt my ten beſten raden.
Benaude tranens-vloed', ontlaſt mijn droevigh hert,
Stroomt tot mijn ooghen uyt: getuyght mijn bitt're ſmert.
Ey my! bedruckte Vrou; verlaten en verſchoven.
Wraeck roep ick over hem aen het geſlacht hier boven.
Sacht ſinneloose Vrou, betemt u gramme moedt,
En toont geduldigheyt in uwe tegenſpoet.
't En is gheen kunſt een Maeght met ſchijn-deught te bedrieghen,
Maer 't is een kunſt de ſtraf der Goden te ontvlieghen.
Ontvlieden meught ghy mijn, maer nimmer Godes wraeck,
Die ick de ſtraf beveel van deſe booſe ſaeck.

REY van IUFVROUWEN.

Diana (met een naer geklagh)
Beweent vast bitter dagh op dagh
Het ongeval: de tegenspoet
Die haer de Grieckse Prins aen-doet.
Die na beloften, Eedt, en Trou
Vlught van sijn Lief, sijn waerde vrou:
Die nu in treurigheyt alleen
Beklaegt haer rampspoet met geween
„ Beklaeg'lyck is het geen wy sien
„ Onder die gene die gebien:
„ Dat zy dickmael meer faut begaen
„ Als die onder 't gebieden staen.
„ Dē rijckaert groots en trots vā moet
„ Verlaet hem op sijn gelt en goet,
„ Al is hy schelm, fielt, of dief,
„ Den Rechter heeft sijn Munten lief.
„ Bedrogh vermomt, met loose schyn
„ Doet menigh Fielt in achtingh zyn,
Die vaeck zyn valscheyt so bedect
„ Dat schyndengt hē tot hoocheyt treck
„ So hem het heerschē brengt tot staet
„ Soect hy 'slants nut met eyghenbaet:
„ Als sulcken ryckaert heeft ghebiet
„ So valt hy alle-mans verdriet.
Ia waent door magt van zyn gebien
„ Een yder hem behoort t'ontsien.
„ En waent (door syn verwaentheyt sot)
„ Hem selfs te syn een Aerdschen Godt.
„ Een die van staet, en van geslacht
Is opgequeeckt, en voort gebracht,
„ Betoont so lief sich, als gevreest,
„ So wel de minste als de meest.

„ Hoe soet de magt vā rijcdom schynt
„ Ick achtse minder als de wynt,
„ VViens buyen in de Zeylen slaen,
Het hoogste schip te grond doet gaē.
„ Het soetste dat de rijckdom gheeft
„ Is: datmen hier wellustigh leeft,
„ Na wil, na wens, de corten tyt
„ Dat ghy hier op der Aerden zyt.
Leeft na u lust in overdaet
„ So lang u God het leven laet,
„ Eert, viert, en dient u jonge Jeught,
„ Gebruyct u lust so lang ghy meught.
De leckere tongh geeft vry syn eys,
Leeft na begeerte van u vleys,
In sachte bedden 't lichaem rust,
En achtervolgt door 't goet u lust.
U trotsheyt toont in hovaerdy,
U lichaem kleed met pracht van zy,
Toont door u trotse hooghe moet
De machten van u gelt en goet.
Rooft, floot, en leeft na u begeert,
Het op-ghestapelt gout vermeert:
't VVelck u behagen so versot,
Dat ghy het gelt acht voor u Godt.
Dit is nu al de lust, en 't soet
Dat ghy geniet van 't gelt en goet,
Doch wat loon dat het gheven kan
Bewyst het aen de Rijcke-man.
Als nu de ziel 't lichaem verlaet,
VVat nut doet dan de overdaet?
Gants geen. Dus als 't al is ghesеyt
Streckt het noch tot gheen saligheyt.

Binnen.

LABBE-

LABBEKACK.

WAt duncktje goe Luytjes, is dat qualijck bedocht:
Mijn Heerschop het van huys e weest, en hy het me dese
Koeck me gebrocht.
Neen seker hy is een goet hert: hy bijtse gheen blare.
Wod hy so maer alle weeck een reys van huys vare!
Ia wel, dit moet ick sparen, en dielent flus jes om
Als ick by mijn alder-liefste Hartje-Barens com,
Want ic gever niet om, maer hou veel van een hertig beetje.
Wel of ick jou te gast noode Peetje,
Die daer van u soete struyf-mont so e snobbelt wort:
Ick souje wel een eyntje geven; maer dan quam mijn eyghen
te kort,
Die mijn alle daghe port: om 't geen daer de Meysjes alle-
gaer na haecken.
Dit is een veughel, die selder aen 't hert raecken.
Maer hoe sel ick het maecken? Ick dien haer wel met een
Basolos manos te spreecken an.
't Is sulcken pruyssen Dier: O bloedt! se houter so veel van.
En se het sulcken sin in dat kortoseere,
En recht uyt e seyt: Ic kenderme niet een beet me geneere,
VER-NEEM-AL uyt. Dan doch om haer te konteleere, sal ick na mijn vermogen
doen:
En gevēse voor eerst (so met eē moye grandissimo) een soen.
Holla! Ick sou schier vermoen; datse daer ginder aen stoot.
Dat is een Iuweeltje, recht van passen, niet te groot,
Niet te cleyn, niet te reyn, niet te net, niet te vet, maer van
pas.
Dat's een bruyntje, dat's een duyntje: 'k Wod icker in te ja-
ghen was.

Dat's een hartje, dat's een ſwartje, dat's een ſuyveltje,
Dat's een Nickertje, dat's een kickertje, dat's een Duyveltje,
Dat is een krackje, dat is een ſackje, dat is een dier,
Dat is een vleyſ je, dat is een Meyſ je, net en fier.
Dat is een ſlurf je, dat blinckt als een turf je, onder een vlammetje,
Dat binne hantjes, dat ſinne tantjes: aers niet als een Yvore Kammetje,
Dat is een molletje, dat is een holletje: recht na mijn ſin,
Dat is Brommertje, was het een Lommertje, ick broghter ſtrackx wat in.
Goeden dagh ſuyckerde kin, mijn Engeltje, ick moetje eens groeten,
En kuſſen jou eens voor je mont, voor je ſnuyt, voor je buyc,
Voor je ſtuyt; ja van hoofde tot de voeten.

VERNE. Wel hoe iſt hier: comt het mal boven vaer?

LABBE. Dat ſou ickje wel ſegghen, dat ick iens met jou om een hoeckje waer.
Dan togh mijn ſoete kaer, Princeſ je van mijn leven,
Ick en maghje niet vergeten, ick moetje een ſtickje geven:
Sie daer mijn eygen hertje; heeft het Heerſchop mijn niet wel bedoght:
Hy is giſter-avond t'huys e comen, en hy het mijn deſe me e broght.
Hou daer, mijn Liefſtentje, ſchiet dat klaeutje in je krop.

VERNE. Neen, Labbekack, eet jou hequijlde beetjes ſelver op,
Mijn luſt de bebabbelde brockjes niet van jou beknauwelde Koeck.

LABBE. Hoe na hadje liever een ſlipje van mijn veur-broeck?
Hoeje wilt Moer, ic ken't deyncken, je benter voor vervaert
Doch ick behou mijn koſt, en ick heb mijn Eer bewaert.

VERNE. Nou Labbekack, wy willen daer een ſpeltje by ſteecken.

Ver-

LABBE. Verneem-alletje, na dat ick bereecken,
So binje noch een lutje van mijn Vrientschop, en geslacht,
Want jou Bestemoers Susters Dochter afters kijnts kijnt, het mijn Moers Peets Susters Dochters Susterling, in ouwe tyen wel Beulingh e bracht.
Ia so dat ick acht: datje gheen bequamer keunt Minnen als mijn, van u geslacht gesprooten,
Om met mijn stampertje in jou vyseltje te stooten.

VERNE. Ia wel; hoe soujet versieren; waer haeltet die Knecht van daen?

LABBE. Maer dat sel ickje segghen, hartje, ick hebber op School e gaen.
Doch ick wedje niet sout raen wat ick nou weer nieus weet.

VERNE. Neen ick trouwe.

LABBE. Maer de Bedelaer is in presenci van de Heeren voor een sticke-diefs e schouwe.

VERNE. Comt het so by dat sijn rijckdom so verhoopt.
Dan en geeft het mijn niet vreemt dat hy 't eene Huys by 't ander koopt,
Want hoe sout aers meugelijck wesen dat die bloedt so verkomen is:
Daer hy met de Pot, en een Mant, aen de Camper-steygher op e nomen is.
Holla! wie sien ick daer? Labbekack, ick moet gaen.

LABBE. By gort alle sien. Ick en bleef om gheen houte Koe hier staen.
Comt mijn eyghen Santin; wilt mijn presentaci gehenghen:
Dat ick jou (op sen alle modes) nu eens t'huys mach brenghen. Binnen.

Tweede Handelingh.

Eerste Uytkomst.

FLORENTIUS binnen Griecken.

VAn 't Zuyden tot het Noord, van't Oosten tot de Westen,
Na veele p'rijckelen, geraeckten ick ten lesten
Binnen de Griecksche Stadt, waer ick behouden quam,
En my een nieuwe lust ontstack met heete vlam,
Een vlam van't brandend' vyer, ontsteecken door de Minne
Van't lieve ooghs-gelonck mijn's suyvere Godinne,
Wiens ooghjes, ooghen niet door Goddelijcke schiin,
Maer eerder (so my dunckt) twee Morgen-starren sijn.
't Gout-geel gekrulde hayr soud' yeder een doen raden
Te sijn gheen hayren, maer veel eerder Goude draden.
Het hooghe voor-hooft (daer't gekrulde hayr om sweeft)
Recht een gelijckenis na d'hooghen Hemel heeft.
't Sneeu-witte silv'righ vel, waer op twee roode roosjes
Haer kaeckjes bloeyen doen met Goddelijcke bloosjes:
Den Minnaer terght, en dwingt, met grage minne-lust
Na d'uytwendighe brandt, die't vyer van binnen blust.
Wtheemse pronc en pracht: ghy dwingt mijn ziels-begeeren
Dat ick u, om u deught, als een Goddin moet eeren
In't Choor van mijn gedacht. Vroed-vrouwe van de Min
Daer wert ghy aen-gebeen alleen voor mijn Santin.
Beleefde heusheyts-wet die ghy mijn stelt te vooren,
Die heeft Natuur (Goddin) in u volmaeckt gebooren.
Wat heusheyt ende deught sijnder Cecilia niet
Die men volmaecktelijck in u geschieden siet.

Voogh-

Vooghdes eens Princens Ziel, die met u ſoete krachten
Betovert hebt mijn hert: de ſinnen en gedachten
Na-ſpeuren ſteeds met vlijt de ſaus van 't ſmaeck'lijck ſoet,
Daer ghy de hongher van mijn grage Min meed' boet.
Daer rijſt mijn Morgen-ſter, en bralt met haer ſchoonheden
Gelijck een Sonne-ſtrael. De fiere flucxe treden
Van haer luchtighe gang, ſchijnt dat tot mijnwaerts leyt.
Een Prins voor 't Altaer knielt van uwe Majeſteyt:
Doorluchtighe Princes, van hoogh af-komſt en ſtaten,
So ghy u vergenoeght met myne dienſt wout laten:
Ick achten my als Slaef van uwe Majeſteyt,
Gewilligh (na u wil) in alle dienſtbaerheyt.

CECILIA uyt.

CECIL. U Hoogheyt zy gedanckt voor de beweſen eere
Die ghy (vermoghen Prins) aen mijn comt preſenteere.
Tot jonſt van uwe dienſt ick gheen meer toonen ken:
Als dat ick, na gewoont', u daer voor danckbaer ben.
Niet dat het mijn behaegt: ghy mijn ſoeckt dienſt te toonen
Op hoop, dat ick u dienſt, met weder-min ſoud' loonen,
In geenderleye wijs.

FLOR. Princeſſe, door wat reen?
Beweeght u niet mijn klaght, en bitterlijck geween?
Ey! ſoete Moorderes, hoe ken u hert gedoghen
Te pynen dus mijn Ziel (door kracht van u vermoghen)
Met een te wreeden ſtraf, die ghy betoont aen my,
Gantſch ongetempert, ach! met eenigh mede-ly.

CECIL. Wanneer 't herdneckigh Paerdt den Ryer niet wil hooren
Is hy genoodſaeckt 't ſelfd' te geven herde ſpooren.
Voor deſen heb ick u ſo dickmaels af-geſeyt
U aengeboden dienſt met alle goedigheyt.
Aenſiende, dat het my niet mach tot voordeel ſtrecken:
Doet ghy (met reden) my tot toornigheyt verwecken.

FLOR. Verſchoont mijn plompigheyt: So ick u oyt misdeed

Almo-

(Almogende Princes)'t is my van herten leedt.
Denckt dat de kracht des Mins heeft krachtelijck vermogen
Waer door mijn dickwils wert mijn redens-kracht ontogen.
CECI. Mijn dunct ick hoor gerucht. Ey! Prins toeft langer niet.
FLOR. 't Is vruchteloos, Princes, dat ghy dus vluchtigh vliet.
Leght af mijn Hertsen-Lief u Maeghdelijcke schromen:
't Sijn Herders die door 't Bos al singend' herwaerts comen.

CORIDON. LAURA.

Met eenigh gheselschap van Herders en Herderinnen singhen dit na-volghende Lietje.

STEMME:

Het Meysjen hadder een Ruyter lief.

WAnneer de gulden dagheraet
Int oosten'smorgens vroeg opstaet
VVat can mijn meer behaghen
Als 't kriecken van den daghe.
De gulde glans des Hemels Son,
De stroompjes van de suyvere Bron,
Het ruyschen door de bladen
Doen my myn lust versaden.
Den dau die'tgroene gras bedeckt
VVeer opwaerts na den Hemel treckt
Als 't Sonnetje comt rysen,
Syn Godheydt ons bewysen.
Als dan het pluymighe ghediert
Met soet verheughen tiereliert
In 't kriecken van den daghe,
VVat can myn bet behaghe.
Het weydend' Vee sich grasen gaet
Daer 'tBeeckjes ruyssend' water slaet,
De tackjes van de Linde
Doet schommelen door de winde.
Sien ick het Elsen Bosjen aen,
Of coom ick by het Beeckjen gaen,
Schyn ick door het vernuwe
Sons schaduw' noch te schuwe.
Het Bosje meldt noch van 't geluyt
Hoe Coridon ging op zyn fluyt
Dit nieuwe Deuntje blasen,
En liet zyn Schaepjes grasen.
Hy sagh van verr' zyn Herderin,
Hy dreef zyn Schaepjes Boswaert in,
Sy lieten onverscheyen
'tVee door malcander weyen.
Myn overschoone Velt-Godin:
VVaren wy beyden eens van sin,
Dat onse Schaepjes quamen,
En haer vereenden t'samen.
So soud' ick u een Roosen-hoet
Van Lauwerier en Bloempjes soet,
Die ghy (na u behaghen)
Soudt tot een glory draghen.

FLOR. Verschoont ons Herders, en ghy Herderinnetjes t'samen:
U lieffelijck gesang deed' dat wy herwaerts quamen.

Waer

Waer van 't behaghen ons om te versoecken dwingt:
Als dat ghy Herderinnetje noch een Liedtje singt.

LAVRA. 'k Verwonder mijn! Sinjeur: dat ghy met u beminde
Voor d'opgang van de Son u hier in't Bosch laet vinde.

FLORI. De Iuffrou (Herderin) die ghy hier by mijn siet
Bemin ick, en nochtans is 't mijn beminde niet.

CORID. Dit soud' ick so verstaen: dat ghy al lang voor desen
Dees Iuffrou hebt gevryt, zy nu u Vrou moght wesen.

CECI. Dit is de stryd niet waert. Soo't u gelieft, Schaep-hoeder
Ghy sult het so verstaen: dit moght wel sijn mijn Broeder.
Dus laet ons dese stryd (ghy Herders, bidd' ick) staecken.
Soo't Laura u gelieft: wilt noch een deuntje maecken.

LAVRA. 'k Heb mijn devoir gedaen; dus (Iuffrou) my verschoont;
So 't u belieft (ick wensch) ghy u vermoghen toont.

CECI. Had ick mijn stem en tong, als ghy doet, tot mijn wil,
Ick hieldse, Herderin, een oogenblick niet stil.

LAVRA. Iuffrou 't is ons genoegh: betoont slechts u vermeughen,
't Is niet om Eer, maer om 't geselschap te verheughen.

FLORIAEN.

't Geselschap zy van my eerbiedelijck gegroet:
De vreught uw's Ieught ick Eer bewysen moet
Vrolijcke Laura.

LAVRA. 't Is onverdient dit prijsen:
Ick can u hooghe lof met daden niet bewijsen.

FLORI. Ha! Laura, mijn ontbreeckt 't vermoghen ende maght
V eer te prijsen, na dat ickse waerdigh acht.
Soo't u believen zy: laet ons nae't Bos toe treden,
Een hallef uurtje noch in vrolijckheyt besteden.
Dat's u al t'samen voor, die lust heeft volght mijn nae.

CECI. Florentius, vaert wel: de tijd wil dat ick gae.

FLOR. Soo't u gelieft, Princes, sal ick u derwaert leyde.
LAURA. Geluck, en welvaert, wens ick u van herten beyde. Binnen.
CECIL. Voor u beleefde gunst danck ick u Laura seer,
Van goet geselschap, oock van alle deught en eer. Binnen.

CECILIA.

Is dit dien Floriaen, daer men so veel van seyt.
Is dit dien Iongeling, vol brave geestigheyt.
Is dit dit dien Held, in alle wetenschap ervaren.
Is dit dien Herder, die hem in sijn jonghe Iaren
So mannelijcke draeght; In deught sijn Ieught besteet;
Dat yeder niet ghenoegh van hem te segghen weet.
Het wesen wijst het wt. Beleeftheden betoonen
Dat in sijn vroom gemoedt veel heusche deughde woonen.
Een Harder, na het kleed, maer na 't gemoet een Prins.
Ick schuyl my wat ter zyd': Ick sie hem (dunckt my) gins
Al herwaert comen aen, gelijck de Son in't rijsen
De gantsche Werelt door sijn schoonheyt comt bewijsen.

FLORIAEN.

" Ghy die Paleysen stight, en hooghe Huysen bout.
" Ghy die u op't geluck, en 's Werelts schat vertrout.
" Ghy die met maght gebiedt de Princen van de Lande,
" Ghy die de Croone draeght, en Scepters in u hande:
" Wat is dijn glory meer als d'alder-minste Mensch?
" Die in het minste deel vernoegh'lijck heeft sijn wensch.
" Ha! Princen, die na lust bewoont de rijcke Hoven,
" En Zalen, op-gepronckt van onderen tot boven
" Met goude Laken schoon. Wat is al u cieraet?
" Dat (door't verloop des tijts) tot ydelheyt vergaet.
" Wat sal u gouden Croon: Wat sal u Scepter baten
" Wanneer de ziele wil des lichaems-kluys verlaten?

"'t Gheen door begeert ſijn luſt, na luſt, ſo vaeck geniet,
"Dat ſelver de Natuur de overvloet verdriet.
"Ghy Vader van het Rijck: u milde rijcke gaven
"Door't miſ bruyck, menig ziel der Princen, maeckt tot ſlaven.
"Ja't Princen leven meer met ſwaere ſorghen plaeght,
"Als die, die't Rijck en Croon, min als het Vee, behaeght.
"Die't leven na haer luſt in ruſten vrolijck leyde,
"Sijn niet, die in haer hand een gulden Scepter ſweyde,
"Hoewel dat menigh Menſch dat oordeelt na de ſchijn,
"Die moet bedroghen van ſijn eyghen oordeel ſijn:
"Want een rechtvaerdigh Prins, die is de waeck bevolen,
"Te ſorghen, dat ſijn Onderſaten niet en dolen,
"Daer is vry veel aen vaſt: Veel meerder hangt hier an
"Als menigh Menſch met ſijn gedacht begrijpen can.
"So ſwaeren ſorgh, oft vrees, als yemand ſoude plaghen
"Een Prins veroorſaeckt is die laſten vaeck te draghen.
"Wat Prins wert niet gequelt? Wat vrees ſteelt niet ſijn luſt,
"Als een gemeene Man leydt op ſijn bedd' en ruſt?
"Wat ſwarigheden quellen ſijn gedacht, met ſorghen?
"Waer mede menigh Prins den avond brenght te morghen,
"So is al 's Werelts luſt. Hoe ſchoon vermomt met ſchijn,
"Niet anders voor den menſch als bitterheyt en pijn.

CECIL. Schaep-hoeder, goeden dagh: De ſtoutigheyt verſchoont
Die (door vrymoedigheyt) een Maeght aen u betoont.
'k Heb in mijn eenigheyt hier langhen tijt geſtaen,
En mijn u redenen ter herten laten gaen.
'k Verwonder, dat ghy dus de Werelt gaet miſpryſen.
't En voeght u Ionckheyt niet, maer beter d'oude gryſen,
Die gantſch ſijn af-geleeft; heel moedeloos en laf;
En gaen (ſoo't Spreeck-woord ſeyt) met een been in het graf.

FLORI. Juf-vrou, de ſeeckerheydt van't ſterffelycke leven
En heeft ons uur noch tyd verſeeckertheyt gegeven,

Dies hy onwijl lijck doet die op ſijn Ieught vertrout :
De doot ſpaert cleyn, noch groot, rijc, arrem, jonc, noch out.
Iuffrou, leeſt eens de ſin die ghy daer ſiet geſchreven.
Ick meene dat my die met recht gelijck ſal geven.

CECI. Daer ſtaet : **Gedenckt te ſterven.**

FLORI. Waer 't dat men't meer bedacht: men ſoud' meer zonden derven.
't Gaet langer niet als 't hoort: Buyten Gods wet men leeft,
En ſnood' begeerlijcheyt men ruyme teugel gheeft.
Het vlees leeft ſonder dwang: 't gemoed is overwonnen,
En werdt van gierigheydt te gulſelijck verſlonnen.
Men rooft, men slooft, men wroet, gants buyten wet van eer,
En Mogentheyt is recht den Rechter valſch begheer.
Men leeft na de begheert', en niet na de gewis :
Om dat de Mogentheyt heden rechtvaerdigh is.

CECI. 't Is, Herder, ſo ghy ſeght. U reden moet ick prijſen,
Want ick gheen tegen-deel met reden can bewijſen.
Maer heuſchelijck verſoeck : dat ghy dees reden ſtaeckt,
En van ander propooſt eens nieuwe reden maeckt.
Een yverighe luſt verport mijn wel-behaghen.
So ick verſchoont moght ſijn : ſoud' gaerne u yets vraghen.

FLORI. Gebruyckt my als u ſlaef. Wat u gelieft geſchiet.

CECI. Ick neem u dienſt in danck. Sijt ghy getrout, of niet ?

FLORI. Och ! neen, Goddin. 't Geluck dat is mijn daer in teghen.
Ten anderen : Ick ben daer toe noch niet geneghen.

CECI. Wel Herder, 't geeft my vreemt ('t en aenſien dat ghy ſijt
In't bloeyen van u Ieught, in't ſoetſte van u tijt,
In't braeſte van u luſt, in't krachtighſt' van u Iaren)
Dat ghy u niet begeeft om Echtelijck te paren.
Wat is die ſchorting doch ? Seght my daer oorſaeck van.

FLORI. Ick die u niet en ken, dat niet wel ſegghen can.
Ghy kent, indien ghy wilt, maer 'tſchort u aen't vertrouwen.

FLORI. Heb ick een misverstandt, wilt my ten goeden houwen.
CECI. U redens kloeck beleydt drijft mijn bedencken verder.
'k Acht onder dese Py al meer schuylt als een Herder.
Het veynsen vaeck ontdeckt het gheen wy gaerne weten.
FLORI. Hoe seght ghy Iuffrou ?
CECI. Niet. 'k Vraegh : Hoe ghy sijt geheeten ?
FLORI. De kennis mijnes Naem geef ick u te verstaen,
Dat ick geheeten ben : den Herder FLORIAEN.
CECI. En in wat Landt gebooren ?
FLORI. In Vranckrijck:daer ick laetst mijn Ouders heb verlooren,
Waer door als Ballinck ick in vreemde Landen swerf,
Waer ick mijn Moeders Liefd', en Vaders sorghen derf.
CECI. Mijn deerd u droef verdriet. Voorwaer u ongeluck
Dompelt mijn teere hert (door medely) in druck.
Bedroefde Floriaen : 'k heb in het Boeck uw's wesen
De droefheyt van u hert volcomentlijck gelesen.
Beleefde Jongelingh : begeert ghy yets op mijn?
Na mijn vermoghen wil ick u behulp'lijck zijn:
Ist dat ghy dienst begheert (ten Hove) van mijn Vader.
FLORI. Alder-waerdighste Vrou : ick coom u Hoogheyd nader,
En kniel voor't Altaer neer van u volmaeckte deught,
Met alle danckbaerheyt (so ghy aenschouwen meught)
En offer voor de gunst van u goet-aerdigheden
Een danckbaer hert; en heb niet anders te besteden.
Dat mijn gebeuren moght de hooghste staet in't Hof
Ick sloeght met danckbaerheyt (beleefde Iuffrou) of.
'k Ben met mijn staet vernoeght. En 't onervaren leven
Soud' sich ten dienst van't Hof niet wel kunnen begheven.
Veel soeter is voor mijn dees cleyne Heerschappy,
Als met verbondt in't Hof de dienst van slaverny,
Die niet bequaem en is voor sulcke lompe Boeren,
Die ongewent het swaert sijn inde vuyst te voeren:

Maer wel een haſeren ſtock, en grove ſtroyen hoet,
In plaets van d'Helm, die 's vyands ſlaghen ſtutten moet.
Ick ben gheen Krijghſman die de vyand 't hooft ſoud' bien,
Maer ſoud' lieffſt' ſulcken Beeld' eens ongewapend ſien.
De Herders ongewoon ſijn (Iuf-vrou) te verkeeren
By d'Hoogheydt van het Hof, by Princen, en by Heeren.

CECI. Beleefde Iongeling, u redens kloeck beleyd
Maeckt waerdigh dat u handt een gulden Scepter ſweyd.
Te oordeelen, na recht, ſo wel als welbehaghen:
U wijſheyt die verdient een gouden Croon te draghen.
Ia u manhaft gemoedt is waerdigh te ontſien,
U treff'liickheyt behoort de Volck'ren te gebien.

FLORI. Beleefde Coningin: Iſt ſpotten u behaghen?
U Onderdaen en Slaef iſt willigh te verdraghen.
Of ſo u Hoogheyd veynſt, en door het veynſen tracht
Te kennen mijn begeert, te weten mijn gedacht,
Door uyterlijcke ſchijn het binnenſt' te bewyſen,
Gelijck de dwaeſe doen als men haer ſotheyt pryſen.
De lof en prijs (Iuf-vrou) die ghy u ſlaef verlient
Die ken ick my niet waert, ick hebſe noyt verdient.
Iuf-vrou, mijn tijd verloopt, tijt eyſcht mijn te vertrecken,
En laet mijn danckbaer hert u tot vergelding ſtrecken.

CECI. Wel Floriaen: Vaert wel. Den Hemel u geleyd.

FLORI. U gunſt die wert beloont (Iuf-vrou) met dancbaerheyt. Bin.

CECI. Vaert wel beleeft gemoedt, dat my veel doet bedencken.
Ach! waert ghy niet te verr', ick ſoud' u weder wencken:
'kDraeg noch yets op mijn hert, 'tgeẽ ic door ſchaemte ſweeg
Waer dat ick nader-hant een groot berou af kreegh.
U ſtreng gebodt (o ſchaemt!) valt voor de ſwacke Vrouwen
Te laſtigh, en te wreedt gehoorſaem t'onderhouwen
De Wet die Liefd' ons ſtelt. Seght, waerom ſijne wy
So wel niet als de Mans van het verkieſen vry.

Maer doet ons meer als haer onse begheerte staecken.
Staet 't Wetten-breken vry, 't staet vry die oock te maecken.
Ick volghe na mijn sin, in sinn'lijckheyt de Wet
Die mijn Natuur gebiedt, en die de Liefde set. Binnen.

Derde Handelingh.

Derde Uytkomst.

DIANA.

DRoeve Ziel, beweent u druck,
Claeght de Goon u ongeluck,
Al u ramp, en al u lyen,
Al u quelling, al u smert,
Al de droef heyt van u hert,
Al u ongeluckigh stryen.
Hemel-Vooght, die 't al gebiet,
En verborghen dinghen siet,
Herte-kenner van de Menschen:
Gund, al wat ghy myn toe-voeght,
Myn wil met u wil vernoeght,
Heer, oock anders niet te wenschen.
Valt mijn lyden myn wat swaer,
Is myn Zieltje vol gevaer,
Angst en vrees: door val der zonden.
't Berou in myn ghy weet is groot,
En wilt, Heer, niet des zondaers doot
Als 't hert berouwigh wert gevonden.
Dies ick nu met den Publicaen
wel voor myn droeve borst mag slaen,
Om myn verdiende plaghen.
So slaen ick droevigh voor myn borst:
Dat ghy so swaerlyck hebt getorst
U kruys, voor myn misdaed, gedragē.
Met walging ick de werelt haet,
En al haer boosheyt varen laet,
Met al haer valsche daden:
Die stricken van de Menschen zyn,
En haer bedectelyck met schyn
Ken listelyck verraden.
De VVereldt is gelyck een Klip.
De Mensch niet anders als een Schip,
Gedreven door de woeste winden:
Het schip dryft daer de wint het trect,
De klip (met water overdect)
Doet schip en schipper bey verslinden.
So mede gaet het met den Mensch,
Die al syn lust hier heeft na wensch,
Veel p'ryckel loopt sijn ziel te wondē:
Syn wellust, ach! dat is zyn wint,
Die dryft hem daer hy 't p'ryckel vint,
Op klippen: 'twelck zyn de zonden.
Als het geluck zyn moet verhooght
En het veranderen niet be-ooght,
Maer op 't geluck stelt syn betrouwen.
Treft hem de minste tegenspoet,
Terstondt ontvalt hem al zyn moet,
Hy ken hem in syn druck niet houwē.
So hoogh als hem 't geluck verheft,
De tegenspoet weer schielyck treft,
werct inden Mens veel vreemde kurē,
Dan ist: hoe dus? wel hey! wel hoe!

Hier om in weelden siet wel toe:
Licht wendt het radt van Avonturen.
Leert Maegdē doch aē myn verdriet
En nimmer na u meerder siet:
wiens schatten meer als liefd bekoorē.
't Valt swaerder als ick had ghedocht.
Dus leert aen my (die 't heeft versocht)
Hoe meerder winst, hoe meer verlorē.
Ghy Maeghden van gemeene staet
U oogh op uw's gelycken slaet:
Of is zyn schat min als u machten,
So hy u ongeveynst bemint,
En ghy hem vroom van leven vint,
wilt hem vry boven ryckdom achten.
VVant ryckdom is van sulcker aert:
Haer magt veel vreemde lusten baert,
Die magt geensins can wederhouwen
Den dertelen wulpsen Iongelingh,
Na lusten soeckt veranderingh,
Stelt op syn rycdom syn vertrouwen.
Een Herders knaepje, dat in 't velt,
Met sorghen steeds syn Schaepjes telt
Door yver, om wel te bewaren:
Oprechtigh, vroom, en simpel leeft,
Syn ryckdom in 't vernoeghen heeft,
Sal dickwils best een Maegt by varen.

Gins ick een Kluys'naer sie: dat hy my so veel deed'
En leenden myn sijn Kap, of diergelijcken kleed':
Om niet bekent te sijn, mijn lichaem moght bedecken,
En (in een Harders schijn) na Griecken toe te trecken.
Het vraghen dat staet vry. Hou: Vader, goeden dagh.
Ick wensch u al 't geluck men yemand wenschen magh.

KLUYS. God loon u wensching, En wil u voor quaet verhoen.
DIANA. Soo't u believen waer, ghy kost mijn vriendschap doen.
KLUYS. 'k Doe gaerne t'uwen dienst (Iuffrou)'tgeen ick vermagh.
DIANA. 't Is dienstigh om te slissen d'oorsaeck mijn's gheklagh.
KLUYS. Seght mijn u wil, die 'k met de myne sal vereenen.
DIANA. Wilt ghy my dese Py een korten tijt wat leenen?
Ick acht het gheeft u vreemt, en hoort seer wonder toe,
Maer so ick u verhael; waerom ick sullicx doe;
En u met reden hier de oorsaeck van betoone,
Ick twijffel niet ghy sult mijn voornemen verschoone:
't Is noch niet langh geleen, ach! dat mijn is ontvlucht
De Ziele van mijn Ziel, om wien mijn hertje sucht,
En borrelt traen op traen, eylaes! uyt dese ooghen:
Om dat ick in mijn Ieught so deerlijck ben bedroghen.
Florentius, Griecksche Prins (die na sijn langh gevry,
En vast verbonden trou nu weder vlught van my)

Is d'oorsaeck dat ick sal door Berghen, en door Dalen
Bedroeft, en eenigh in een Herders schijn gaen dwalen
Gantsch troosteloos, vol rou, na Griecken: Daer ick mien
Mijn ongetrouwe Prins (op dese wijs) te sien,
Als onbekent met hem vrypostelijck te spreecken:
Wat reden dat hy heeft geswooren trou te breecken?
Tot dees middel alleen, Heer Kluysenaer, ick deed'
Versoecken dat ghy my wout leenen wat u kleed.
KLUYS. Bedroefde jonghe vrou: voorwaer mijn deerd u schade,
En (als natuurlijck is) ben ick met u belade:
Door sorghe, dat u yets moght op den wegh geschien.
De reys die is te verr' voor so een vrou allien.
De weghen onbekent, onveyligh om te reysen,
DIANA. Mijn eenigheyd sal ick versellen met gepeysen,
Op hoop van Gods genaed'. En draghen in mijn hert
Gods groote mogentheyd, mijn onverdiende smert.
Gedachten Goddelijck (gevoed in 's Heeren vrese)
Die sullen op den wegh mijn tot geselschap wese.
En houden steeds mijn oogh op deughdens seeck're baeck,
So langh tot dat ick in behoude Haven raeck.
Of dat de doodt mijn Ziel een and're wegh doet keeren.
En so God met mijn is, eylaes! wat mach mijn deeren.
En so mijn Ziel op God een vast vertrouwen set.
So hy mijn weghen stiert: Wie isser die mijn let?
En oft ick na veel drucx 't gewenschte niet gheniete,
Maer smoorden op de wegh mijn leven, door verdriete.
So ick te moeyelijck, belast met meerder pijn
Moght werden, sal 't mijn Ziel noch meerder vreughde sijn.
Dus Vader, hoe't my gaet, ick hebbe niet te vreesen.
Het zy hoe God het voeght: ick sal hem danckbaer wesen.
KLUYS. Voorwaer, beleefde vrou, verstandigh als volmaeckt:
U Goddelijcke reen my innerlijcke raeckt.

'tGeloof in u is groot. Op God een vast vertrouwe.
Dies ick verwondert ben dat so een Werelts Vrouwe
De Aerdsche lusten om het Hemelsche versmaet,
En om het Geestelijck het Wereltsche verlaet.
V wercken die sijn goet; beleyt met Godes vrese;
En al wie so begint, sal God behulp'lijck wese.
Maer wie met domme kracht op eyghen wijsheyd steunt,
En met begeert (deur wil) op 'sWerelts schijn-deught leunt,
Die doolt (al waent hyt niet) hoe schoon haer schijn vermomt
En sal't bevinden als sijn Ziel ten oordeel comt.
Voort streckt mijn wensch so verr'als ghy hebt voorgenomen,
't Sy by u Lief, of God, in't Hemelrijck te comen:
Het u na wensch geluck. En sult my neffens dien
(Na u believen) tot u voorneem dienstigh sien.
Sie daer: daer is mijn kleed. Al is het slecht van waerde,
Wilt het niet na sijn waerd, maer na mijn gunst aenvaerde.
'k Gaf beter, soo 'k het had.

DIANA. 't Is meer als ick ken loonen.
Dan ter gelegen tijd so sal ick Vader toonen
Wat aengename gunst dat my van u geschiet.
Ick toon een danckbaer hert: en heb nu anders niet.
d'Al-gever mildelijck u goetheyd wil beloonen.
Ick sal u danckbaerheyd (so lang ick leef) betoonen.
Wie soud' vermoeden nu dat ick Diana ben?

KEVYS. Onmogelijck dat yemand nu Diana ken.
Dees middel is seer goedt om tot u wensch te raecke.
God vorder u Iuffrou in u voorneem en saecke.

DIANA. De tijd eyst mijn vertreck. 't Geluck dient nu bequaem.
A Dieu tot wedersiens.

KEVYS. Gaet Kind in Godes naem.
God wil u Leydsman sijn. Ick wensch na mijn vermoghen:
Schickt altijd waer ghy sijt te houden God voor ooghen,

Op

Op dat (na wensch) sijn Godheydt u geluck verlien
Welvaert tot saligheyd: wensch ick u neffens dien,
DIANA. God loon u wensching. Binnen.
KLVYS. En wil u Leydsman wesen,
Vertrout in God: so staet u gheen gevaer te vresen.

FLORENTIUS.

Ha! soete vyandiu. Een al te wreeden Maeght.
Mijn plaghen so veel sijn: als d'Hemel sterren draeght.
Ach! wilt eens over my
Pruysse Godinne dy
Genadelijck erbarmen.
So snel niet vlucht
Voor mijn ghesucht.
Ontsluyt u ooren: voor mijn bitter karmen.
Cecilia! hoe dus wreet? Pronck-perrel aller Vrouwen:
Hoe lang sal haer in u de wreede straf heyt houwen?
Hoe lange sult ghy mijn, Lief, my, en mijn gebeen
Verwinnen met de kracht van u vermoghen Neen?
Sal nimmermeer 't gemoedt van u verliefde Prins
Genieten het geluck van sijn gehoopte wins?
Godinne sal u straf mijn trouwe hoop doen lieghen?
En sal de hoop mijn wensch (door u straf heyt bedrieghen?
Dat laet ghy immer (o rechtvaerde Goon) niet toe:
Want al te trouwen dienst ick om mijn Iuffrou doe.

ALLERDUS.

Mijn vrundt: vind' ick u hier? gescheyden vande menschen.
'k Wensch u geluck, en al wat men een vriend can wenschen.
Hoe dus versuft Monsieur? u wesen my betoont
Dat droeve fantasy in u gedachten woont.

Dit ben ick ongewoon. Hoe dus verſuft van ſinne?

FLOR. Allerde, Vrund, ick ſwerf in't dool-hof van de Minne.
Ick dwael van redens-ſpoor. Ick loop: ick weet niet hoe.
Ick ben niet dien ick was. Ick weet niet wat ick doe.
't Gedacht is op de hol. De ſinnen ſijn aen't rennen.
Mijn dunckt met Phaëton der Sonnen loop te mennen.
Allerde, lieve vrund, waer dat ick coom of gae:
De droef heyd volgt mijn ſteeds (gelijck mijn ſchaduw') nae,
En ſtelt mijn ſtadigh voor haer ſtraf heyd, en genade.
'k Vertrou de hoop te veel, dies doet haer ſtraf mijn ſchade.
Genade voedt mijn hoop, maer ſtraf heyd hoop ſo loont
Datter voortaen gheen hoop meer in mijn boeſem woont.

ALLER. Florenti, lieve vriend: van oude vriendſchaps weghen
Ben ick met u veel meer als met mijn ſelfs verleghen.
Mijn redeloos gedacht drijft in een woeſte Zee:
Het gheen u ſchort, mijn vriend, het ſelfde ſchort mijn mee.
Het gene dat u quelt: het ſelfde doet mijn plaghen.
Ick ken 't niet melden: 't gheen mijn droevigh hert moet draghen.

FLOR. Wie is d'oorſaeck uw's quel? Wie hindert u, u wens?

ALLER. Florenti, lieve vriend: 't Is wreede Emmerens,
Die met een ſoet onthael van lieffelijcke woorde
My (die noyt ſulLicx docht) tot Liefden eerſt bekoorde.
't Aen-treckelijcke ſoet van haer robijne mondt
Heeft met de pijlen van haer kuſjes mijn gewondt.
Haer aengenaem by-ſijn ſo minn'lijck zy my toonde:
Dat ick noyt dencken koſt, beveynſtheydt daer by woonde,
So open-hertigh, en goet-rons quam zy by my,
En 't eerſte dat zy ſprack: dat was van vryery,
Met ſulcken deftigheyd; met ſulcke ſoete reden;
Dat zy mijn maeckte ſlaef van haer uytmuntentheden:
Elck woordtje, datſe ſprack, had een volcomen ſin.

De Maeght scheen mijn gheen Maeght, maer beter een Goddin:
Haer vriendelijck gelaet, in't spreecken kloeck, maer matigh
Weynigh van woorden; en in hare reden statigh.
In't spreecken so begaeft: dat zy op veel manieren
Beleefdelijck haer tongh wist na haer wil te stieren.
Iae 't scheen, recht uyt-geseyt, of 't wesen duyden wou:
Ist dat ghy minnen wilt, verkiest mijn tot u Vrou.
Waer door ick ongeveynst mijn meening haer ontdeckte,
Bevond' ick nader-handt dat zy mijn Min begeckte.
Ach! Vriend: men mach voortaen op menschen niet vertrouwen.

FLOR. Allerde, lieve vrund: voornamelijck de vrouwen
Die met een loose schijn sien wat een Minnaer peynst,
En wetende sijn hert: is haer vriendschap geveynst.
Ha! schalcke mommery. Fy! valscheyd van de Vrouwen.
Is mijn Cecilia valsch: Wie sal men dan vertrouwen?
So in so lieven Beeld oprechtigheye niet woont,
So kender niet een vrou ter Werelt sijn verschoont.

ALLER. So scheen oock Emmerens. Dan ick heb voorgenomen
In sulcker voeghen, Vriend, by haer niet weer te comen.
En voor het best soud' ick (gelijck een vriend) u raen
U lief d' t'ontrecken haer, eer dat het u moght schaen.

FLOR. Allerde, laet ons gaen in eenigheyd wat wandelen:
Dat wy van dese saeck vrypostigh moghen handelen.

Binnen.

Vierde Handelingh.

FLORIAEN.

ICk dacht vast by mijn selfs; alſo ick herwaert ging,
't Verloopen van de tijd verandert alle ding.
Tot wat geluck, ſoo't ſcheen, had my de tijd verkooren,
Het gheen ick door de tijd weer quackloos heb verlooren.
't Verlies van mijn geluck iſt af-ſijn van de Maeght,
Voor wiens beweſen deugt mijn hert dancbaerheyt draeght.
Cecilia, Godin, als ick noch met mijn ooghen
Aenſchou de plaets: waer mijn de krachten uw's vermoghen
Drijven met hert en ſin, met ziel, ja met gemoet,
Gelijck de Zeyl-ſteen 't Yſer na hem trecken doet.
Ter plaets daer ick geknielt ſo menigh-mael Godinne
De Goden offer, in den tempel mijnes ſinne,
Op 't Autaer uw's waerdy, verdienſten van u deught,
Hoewel dat ghy door dien, Princes, veel meer vermeught
Als ick vergelden can. Niet tegenſtaende deſe
Doen (na vetmoghen) my voor dees tijt danckbaer weſe.
Waer was doch mijn gedacht, ha! doen ick heb verſmaet
U aengeboden gunſt? Die 'k wenſch. Maer al te laet.
Waer was Mijn domme gheeſt? doen ick my liet ontvlieden
So onbedacht de gunſt die ghy mijn aen quaemt bieden.
U aengeboden gunſt, u vriendelijcke reen
Die ſloegh ick van der hand met ſulcken plompen Neen.
Berou, eylaes! berou: hoe plaeght ghy mijn gedachte,
Die door geheugenis verlooren luck betrachte.
't Geheugen van u deught herwenſcht verloopen luſt.
Mijn ongeruſtigh hert voedt op verſmade ruſt.

Mijn

Mijn wenſchen te vergeefs; gelegentheyd verloopen;
Verſuymenis belet mijn eenigh trooſt te hopen.
Die kans die is verſien. Ervarentheyt die leert
Hoe de verloopen tijd haer gangen niet en keert.
Doch Cicero ſeyt recht: 't Is wijſheyd te vergeten,
't Verloopen te gedencken, is onnut tijd verſleten.
Onnut iſt dat ick claegh van mijn verlooren luck.
Onnut iſt dat ick nu beween 't verlies met druck.
Licht dat haer woorden ſijn verſcheyden haer gedachten:
Om met een looſen ſchijn mijn meening te betrachten.
Soud' ſulcke looſheyt dan wel Heerſchen in de Maeght?
Om ſien wat kennis dat een plompen Herder draeght.
Gewiſſelijck, 't is ſo. Iſt ſo: So iſt niet te verſchoonen.
't Is wel beleeftheyd is gewent vriendſchap te toonen.
't Was haer beleefden aert die my die vriendſchap deed,
Heb ick het aers geduyd: 't is my van herten leed.
Daer comt zy ſelver aen. Hier moet ick wat verwachten:
Om ſien of ick niet ken haer meening eens betrachten.

CECILIA.

Ach! ſprakelooſe Lommer (die mijn treuren en claghe
Nu na een korte tijd gehoort hebt alle daghe)
U iſt bekent: hoe vaeck dat ick met veel getraen
Hier by dit Beeckjen heb mijn klaghten vaeck gedaen,
Als 't Weſte Windtje koel quam door de Boompjes ruyſſen,
En deed' de Golfjes van de klaere Beeckjes bruyſſen,
Al ſchomm'lend' op en neer, werden ick vaeck beſtreen,
En tot de Liefd' verſocht van Princen aengebeen.
Van Vorſten hoogh ge-eert, met ſmeecken en gebeden,
Die ick (door tegenheyd) ſteeds teghen heb geſtreden,
Mits ick Landſdouwe ſoet, verciert met Bloempjes ſchoon,
Kies voor een Conings-Hof, en Keyſerlijcke Kroon.

Dies drijft my eenigheyd, verselt met de gedachten,
Na 't gheen ick boven 't Hofs wellusten hoogh moet achten,
Na dien ick metter daedt meer acht het vrolijck woudt:
Om dat de Son mijn's Ziels hem daer verborghen houdt.
Ach! Boomen, Bloemen, Vee, ghy Klaver-rijcke weyde,
Vernieuwers van mijn lust, en soete vrolijckheyde.
O! aengename plaets: daer mijn verliefde oogh
Ziels-voedsel uyt het schoon eens schoonen Herder toogh,
Die noch onlanghs verleen my hier ontmoeten quam,
En door sijn soet gewelt mijn zieltje met hem nam,
Ia maeckten mijn slaef-in, door sijn beleefde dade;
Die mijn nu leven doen alleen op sijn genade.
Sacht sinneloose Maeght: versot so licht'lijck niet,
Want door de wulpse min comt menigh in't verdriet.
Raedslaegt met u gedacht. Wat soud 'tgedacht mijn raden?
Mijn Liefd' te staken. Neen. Veel eer wil ick versmaden
Een Scepter, en een Croon, ja Coninckliјck bevel:
Eer ick mijn tweede ziel uyt mijn gedachten stel.
Hoe! sal ick dan een stock in plaets van Scepter sweyen?
Verschoven in het veldt de slechte Schapen weyen?
Soud' dat mijn Vader wel ghedoghen? Neen. Geensins
Dat ick een Herder soud' verkiesen voor een Prins.
Nochtans ick liever wil de Croon en 't Rijck verliesen:
Als haten die ick min, en die ick haet, te kiesen.
Dit oorsaeckt mijn geween met bitterlijcke smert,
De ooghen vol getraen, en droefheyd in het hert.
Eylaes! bedruckt gemoedt: Wat ist een swaer verdriet
Als 't Eerbaer hertje wenscht na 't geen de schaemt' verbiet.
De Keur-vorst van mijn Liefd', dien ick heb uyt-verkooren:
Is van een kleyne staet, en laghe stam, gebooren.
En staet het dan niet vry dat d'Hoogheyd sich verneert?
En 't eerlijck, kleyn verkiest, om stillen de begeert?

Of moet men dan alleen om achterclappers reden
Breecken de wille-keur van onſe ſinn'lijckheden?
Als 't Eerbaer hertje wenſcht na ſijn beſloten deel
Dat waer te wreet (dunckt my) en voor een Maeght te veel,
Daer rijſt de Son mijns ziels. Veynſt nu Cecilia, veynſt,
En meldt met deſe Brief het gheen u hertje peynſt.
Laet vruchtelooſe ſchaemt onder begeerte buyghen,
En wilt vrypoſtigh hem u hertens wenſch getuyghen.
Beleefde Iongelingh: Ick wenſch u goeden dagh.

FLORI. En ick u al 'tgeluck men yemand wenſchen magh.
Iuffrou: dus eenigh hier?

CECI. Soud' ghy mijn eenigh achten?

FLORI. Midts ick u eenigh vant.

CECI. Verſelt met mijn gedachten.

FLORI. Gedachten, die miſſchien op u beminde voen.

CECI. So acht ick, Floriaen, dat dickwils d'uwe doen.

FLORI. De mijne (Iuffrou) ſijn als al des Herders knaepjes:
Bekommert en begaen (met ſorghe) voor de Schaepjes,
Om houden oogh in't zeyl (gelijck ons plicht gebiet)
Of men den Wollef na de Schapen comen ſiet.

CECI. Seer konſtigh iſt geveynſt. Dan ick ſoud' Floriaen
U reden na mijn ſin op deſe wijs verſtaen:
De Schaepjes, die ghy ſeght, dat acht ick, ſijn de Maeghden,
Wiens ſinnen dat u Liefd', wiens weer-liefd' u behaeghden.
Dat ghy bekommert ſijt met ſorghe voor u Vee:
'k Verſtae alleenigh u getrouwe Min daer mee.

FLORI. Vergeeft mijn dat Iuffrou: 'k ben ſo geluckigh niet
Dat mijn van eenigh Maeght eenighe gunſt geſchiet.
Oock heb ick in de Min noch noyt mijn tijd verſleten.

CECI. So ſult ghy Floriaen dan door u reden weten:
Dat ghy niet oord'len kent dat u gheen gunſt geſchiet.
Dan of ghy't ſchoon al ſeght, ick ken't gelooven niet.

FLORI. Het ſegghen ſtaet aen mijn. Iuffrou: aen u 't geloven.
CECI. Ick meen dat mijn geloof u ſegghen gaet te boven.
FLORI. Dat niet u kloeckheyd my verwint in dit geſchil:
Dewyle ghy u tongh, Iuffrou, hebt tot u wil.
Had mijn Natuur begaeft met ſulcke waerdigheden:
Ick offerde mijn hert dan met gedienſtigheden.
De een of d'ander Maeght ſmeecken om weder-min,
Soud' ick, Princeſſe Vrou, die daer ick ſlaef van bin.
CECI. 't En ſchort u daer niet aen: Dies ſtelt u, door de rede,
In alles vry vernoeght, en redelijck te vrede.
't Is wonder Floriaen; ja wonder gheeft het mijn;
Dat ſulcken Iongher Held ken ſonder minne ſijn:
Ten aenſien dat Natuur haer alderhooghſte gaven
Op't alder-cierlijckſt heeft in u perſoon begraven.
Volmaeckte ſchoonheyds-lof: u aenſchijn braef verciert,
U lieftalighe tongh (met reden gemaniert)
Sou d'alderherdſte Maeght tot ſoete min beweghen.
Dan ick acht Floriaen is tot gheen min genegen.
FLORI. Genegentheyd tot Liefd', Iuffrou, wel was geſint:
Maer mids genegentheyd, gelegentheyd niet vint
Is Liefds-begeert te niet. Dus moet ick 't lieven ſtaecken:
Tot dat genegentheyd, gelegentheyd ken raecken.
Doch ſo ick, by geval, aen eenigh Maeght moght ſien
Dat zy mijn gunſt toe-droegh: 'k ſoud' haer mijn dienſt weer bien.
CECI. Ick twijffel Floriaen: of ghy u woordt ſoud' houwen.
FLOR. Mijn woord, mijn zeghel is. Daer meugt ghy op vertrouwen.
CECI. Wie al te licht vertrout: wel licht bedroghen wert.
FLORI. Bedrieghen ken hy niet: die trou is in ſijn hert.
CECIL. Een hert ſonder bedrogh is heden quaedt te vinden.
FLORI. Iuffrou, voor anderen, wil ick mijn niet verbinden.
Ick ſpreeck alleen van 't mijn.

CECI. De woorden ſijn wel goet.
FLORI. So is oock 't hert, Me-Vrou, 't gheen anders niet en doet.
CECI. So ſoud' ick u wel licht yet heymelijcx vertrouwen.
FLORI. Van mijn getrouwigheyd meught ghy u ſeker houwen.
CECIL. So antwoord op de vraegh, die'k ſtel by een gelijck'nis,
Seght mijn u ſin hier van: Wier arrem ſijnde, rijck is?
FLORI. Dat's die in kleynighede, die hem God toe-voeght,
Vrolijck en wel te vrede, danckbaerlijck vernoeght.
CECI. Mijn dunckt ick weſen ſou d'alder-vernoeghſte menſch;
Dat ick in kleynigheyd moght leven na mijn wenſch.
De weelden van het Rijck die ſijn my ſo ſeer teghe
Dat ick in de Ballans mijns oordeels dickwils weghe
(Met ſwaere achterdocht) de vruchten van de weelt:
Bevind' ick dat haer luſt mijn alle vreught ontſteelt.
'k Heb in de luſt, geen luſt: door't ſtadelijck genieten.
In't kort geſeyt: Het Rijck, en Croone, my verdrieten.
So de gewoont, door ſchaemt, mijn eerbaer voorneem breeckt
't Gheen nochtans (ſo mijn dunckt) vol ſware ſorgen ſteeckt,
Niet-tegen-ſtaende, is ſo groot op u 't vertrouwen:
Dat ick niet langher ken mijn wenſch verborgen houwen.
Ia u beleeft verſtandt betrou ick ſo veel toe
Het my verſchoonen ſal, iſt ſaeck dat ick miſdoe:
Wanneer ick u verhael mijn luſt en wel-behaghen,
Mis-hagens' u, ick bid, wilt dan gheen roem gaen draghen:
Dat ghy een ſwacke Maeght haer ſinnen hebt verſot,
En maken my 't gemeene volck ſo tot een ſpot.
FLORI. Goddin: den Hemel ſal eer opter aerden dalen
Eer ick u ſoecken ſoud' met valſcheyd t'achterhalen.
Eer ſal ſich 't ſchobbigh Vee neſtelen in het Wout:
Eer ick niet na en quam het gheen ghy mijn vertrout.
Eer ſal het pluym-gediert' ſich in de Zee geneeren:
Eer ick niet en volbrengh u edel heus begeeren.

Al waer't dat ghy geboodt u slaef en onderdaen
Om uwen't wil (Me-Vrou) tot in sijn dood te gaen.
FLO-REN-TIUS wt. Met grage vlytigheyd sult ghy my sien volbrenghen:
Al wat u wille wil, wil ick willigh gehenghen.
Ick sweer het u Me-Vrou: al wat ghy mijn gebiet
Sal willigh sijn volbracht. Hier om en schroomt my niet.

CECI. Aenvaert dan desen Brief, die 'k selver heb geschreven,
Door Goddelijck bedwang, eylaes! daer toe gedreven.
Dees sal mijn meening u in alles doen verstaen.
Vaert wel tot morgen toe: spreeckt mijn dan eens weer aen.

FLORI. Vaert wel Cęleste Vrou. U eerelijck gebieden
Sal van u Onderdaen dienst-willighlijck geschieden. Binnen.

FLORENTIUS.

WAt laet ghy toe (o God!) ken't goede Goon geschien:
Dat ick dit valsch bedrijf moet met mijn ooghen sien.
Fy u Cecilia! Fy! ghy schandael der vrouwen.
Noyt kost mijn trou gemoedt die valscheyd u vertrouwen.
Cecilia dus valsch! Cecilia dus licht!
Ist oogh betoovert? Of begoochelt mijn 't gesicht.
Ick weet niet wat het doet?'t veroorsaeckt my veel klaghten.
Ick twist met mijn gesicht, en kijf met de gedachten.
Oft droom, oft beus'len sijn, oft Duyvels spokery.
Soud' zy hem minnen? dat geloof comt niet in my.
Gelooven moet ick immer 't gheen mijn ooghen saghen.
Ha! Hemel: moet ick dese hoon en spijt verdraghen?
Die trotsheyt is te groot; die mijn Cecilia doet;
Dat zy haer vriendschap doet die groven lompe bloet.
O onrechtvaerde Goon, dat sal ick niet gedoghen,
Is anders mijne haet niet minder als 't vermoghen.

LABEKACK.

GAns Honden dat mijn nu so mijn begeeren mist:
Is dat ick niet een beet te cortoseren wist. (preken
Maer had ick haer mê een Euangelitje vande liefde kunnen
Ick hadje verseker al dese schijtvalckjes de loef of e steken:
Die daer alle daegh comen met een groot gerit,
Want dese Laf-becken weten datter de kley wat vet aen de
kloet sit,
En comen voor den dagh als een deel weytse Ionckertjes,
En als 't al om toe-komt sijn't een hoop kale pronckertjes.
Maer lieve lanst, jy, die daer in het hoeckje staet:
't Is jou reputacy al te nae, dat jy na sulcken Vryster gaet.
Jou, meen ick, met jou Poveretten, en langhe Kraghen,
Ey! hout het my ten goeden; ick moetje een woortje vragen;
Maer alsje tot Ian Ooms vryen comt, sieje dan wel waer de
Bal stuyt?
Siet toe, Lansje, dat hy jou niet een blaeutje smijt.
En ick wil jou al te samen wel voor't best raen:
Comter niet meer vryen; want ick selder me te nest gaen.
VER-NEEM-AL uyt. 't Is tijdt dat ick mijn eens gaen na mijn Liefste spoen.
A Dieu, Schijtvalckjes, ick geef je allegaer je best te doen.
Holla! hier comtse aen. Nu selse mijn ontmoete.
Kijck een reys, Iuffertjes, of ic mê niet Hoffelijck ken groete,
Met een Basolos manos, op sen groot Monseurs,
En zy sel wel propertjes neyghen met een drillende keurs.
Bonsiours mijn hertje. Bonsiours mijn smertje, beleeft en
bequaem.
Bonsiours mijn Engeltje. Een kusje in Gods naem. (nacht.
Bonsiours mijn troosje, mijn botterdoosje, mijn dag, en mijn
Ick ken niet duren: ick heb schier twee uren na jou e wacht.

Nou moet ick eens mijn brandt, mijn heete vlamme bluſſen,
Nou moet ick jou gebenedyde wangetjes eens kuſſen.
Nou moet ick hier met jou wat diſputeren gaen,
En klaghen wat al ſmert dat jy mijn hebt gedaen.
En tot mijn ſieckte is gheen beter Medicijn:
Dat ick by dagh en nacht u Serviteur moght ſijn.
So veel jy ſelver woud', ſoud' ick mijn vlytigh ſpoen
Om jou, Lief, alle nacht een vriendelijcheyd te doen.
En al komter by daegh mê een luſjen in't hert ſteygeren:
Ick ſelje nimmer toght, mijn ſoete beckje, weygeren.
Wat kun jy meerder doch begheeren na jou wenſch?
Mijn ſoete ſuycker-mond. Een Enghel van een menſch.
Wat ſeghje, ſoetertje, ſal ick jou niet bekooren?
En ſel ick niet een reys van jou het Ia-woord hooren?

VERNE. Ia wel, praetje-by, ick heb dickwils tegen me Vaer e ſeyt:
Mijn worden alle daghe ſo veel laghen e leyt
Van een deel Stê-vryers, en geeſtighe maetjes:
Die mijn dagelicx aen boort komen met haer ſoete praetjes;
En om te Heylicken, een yeder mijn vaſt port,
En ſegghen: Lieve kynt, je doet jou Ieught te kort:
Dat jy dus vruchteloos verſlijt u Ionghe daghe,
Dat ſult ghy jou voorwaer in d'Ouderdom beklaghe.
Maer mijn Vaer ſeydt: Siet toe; wat datje doet;
Want deſe Monſeurtjes proncken op een Kreupels goet.
En datſe jou ſoecken (kynt, ſeydt hy) dat is: Om je gelletje.
En (zyt het vry verſeeckert) niet om je velletje.

LABBE. Dat is verſeecker ſo. Daer is al vry wat an.
Ick houd' veel van mijn ſelfs. Ick ben een ander man.
Ick wilje dat wel met een woord ſegghen:
Ick en ſelt aen de pronck niet te koſt legghen.
Ick ſpaer voor d'ouwe man. Ick hou van't proncken niet,
Gelyck deſe gecks-kuyſjes: die men by de ſtraet loopen ſiet

Alle

Alle daegh met een besonder pack Kleeren.
Of na de Doelen; daer men tachtigh Gulden op een gelagh verteeren.
En sulcke maetjes durven noch nae de beste Dochters van Amsteldam staen.
Ic weet datter de luy alle dage om schult moetẽ manen gaen,
En komen voor den dagh, ja proncken en pralen,
En zy sijn tot de Snyers meer schuldig alse kunnen betalen.
Dan trouwen, dat raeckt my niet, daer steec ick een speltje by.
Vertrou jyse niet, soetertje, maer min jy my.
So wy gebenedijd te samen moghen leven:
Ick selt uyt mijn hert besparen, en ick sel het jou geven.
En jy selt 's morghens langh slapen, als ick op-stae.
Ick sel jou alle ochtend een Soopje voor de qua lucht geven, eer ick wegh gae.
En dan sel ick jou weer wel en warmpjes toe-decken.
En als je van't bedd' komen wilt sel ick jou je muyltjes aen je voeten trecken.
Ick selje al doen wat jou lust. Dus, Lievertje, vertrout mijn.
Ick selje een warm stoof je op je schoot setten als je hantjes kout sijn.
Dus myn soete beckje: voldoet doch myn begeere:
Ick soeckje te trouwen, en dat in deughd' en eere.

VERNE. Ist dat myn Ouwers sinnen over een komen met de myn:
So selder niemand anders als jy myn by-slaep zyn.

LABBE. Een kus je op die koop. Ick selje t'huys geleyen.
Heeft God ons t'saem ghevoeght: gheen Menschen sullen't scheyen. Binnen.

Vijfde

Vijfde Handelingh.

FLORIAEN. CECILIA.

ALs ick Hemel ende Aerd'
Onghelijck van lof en waerd',
Elck na waerdy aenschou:
Denck ick om u schoon Iuffrou.
Iuffrou; die mijn ziel gebiet;
d'Aerde heeft so waerdigh niet:
Dat ick Coninckrijck of Croon
Ruylden als aen u persoon.
Had ick Keyserlijcke macht,
(Waerdigh u uytheemsche pracht)
Niemand als mijn schoone vrou
Croon, Rijck, Scepter hebben sou.
Maer, eylaçy! schoone Maeght,
Aengesien dat u behaeght:
Eersucht, pracht, gebied, en staet,
Coom ick aen u veel te quaet.
Schoone Maghet, trots van leen,
En van lichaem braef besneen.
Niet voor een gemeene bloedt:
Maer voor Princen op-gevoedt.

CECI. De liefde heeft geen wet; maer kiest na liefds vermoghen;
So dat liefd' niet op't goedt, maer op de keur moet ooghen.
Die door genegentheyd van Liefde werdt gevoet:
Dat's rechte liefdens-aert, so ghy bekennen moet.

FLORI. Goddin: het is wel waer; ick hebber gantsch niet teghen;
Het goed was van geen waerd, waermer niet toe geneghon.

Gene-

Genegentheydt maeckt waerd', 't zy waer op men die voedt,
So dat, mijn's oordeels, niet rijckdom bestaet in't goedt:
Maer oock in kleynigheydt, daer men toe is geneghen,
En sich vernoeghlijck hout, wanneer het is verkreghen.
Groot goet geen rijckdom maeckt. Mijn's oordeels, houd ick
Dat het vernoegen d'alderbeste rijckdom is. (wis:
Goddin, na dat ick heb u kloecke brief door-lesen:
Heb ick mijn hoop gevoedt met hondert duysent vresen,
En kniel eerbiedelijck voor uwe Hoogheyd neer:
Of't is tot proef, Me-Vrou, of ernstigh u begheer.

CECI. Kost ick met hert en ziel het sellefde getuyghen:
Ick soud' gedienstelijck ter Aerden neder buyghen,
En offeren u op: mijn hert, mijn ziel, 't gemoedt,
Dat u, mijn tweede ziel, so seer beminnen doet.

FLORI. Goddin; 't is mijn genoegh; de oorsaeck van mijn vrese
Sal d'oorsaeck(so mijn dunckt) oock van mijn sterven wesen:
Ten aensien, het gebiedt, en Coninckleijcke macht,
U Vaders Heerschappy, u Princelijck geslacht,
U Vrienden rijck van Haef, als machtigh van vermoghen,
Sullen, Princesse Vrou, in geender wijs gedoghen
Dat een on-Edel hert, de heusheyd ongewent,
V, hoogh-gebooren Vrou, en't groot geslacht dus schent:
Dat ghy verlaten soudt u wel-gewenschte leven.
En om een stroyen hoedt, de goude Croon soudt geven.
Te groot is u waerdy: u voeght gheen grove rock,
Een grove Herders Py, een dorre Haef'ren-stock.
Ick hebbe niet, Goddin, het gheen my soud' verschoonen,
En op't duysenste deel u trouwe deughden loonen.
Een arrem Herders Soon: bot, plomp, en slecht van staet,
Die met een kleyn getal van Schaepjes omme gaet.
Een vreemt verschoveling; die nietigh is van machten;
Niet waerdigh, dat men hem so waerdigh soude achten.

Uytmuntende Princes: Ick hebbe macht noch goedt,
En ben in ſoberheyd by d'Herders op-gevoedt:
Die niet haer ſchatten, maer getrouwigheyd, Goddinne,
De herten ſtelen van de rijcke Herderinne.
Een Herder, niet gelijck een Hovelingh wel doet,
Draeght op ſijn rijckdom trots, maer op ſijn trouheyd, moet,
En waer't dat boven dien trouheyd bet koſt vernoeghen,
So ſoud' ick my ten dienſt der Goden eerſt gaen voeghen,
En ſtorten mijn gebeen: dat hare Godheyd my
Behulp'lijck wilde ſijn, ten dienſt, na u waerdy.
En dan, deughd-rijcke Maeght, ſoud' ick met mijn gedachte
(So veel als ick vermoght, u verdienſten betrachte,
En mijn dienſtwillighlijck begeven onder dijn,
Dat door mijn trouwigheyd ick maer u ſlaef moght ſijn.
Niet iſſer meer in my, niet meer weet ick te geven
Dan dat ick (iſt u ſin) tot uwen dienſt mach leven.
Voort voor de reſt niet meer. Verſtandighe Goddin
Let wichtigh op de ſaeck; en ſiet het verder in.
Laet wyſe afterdocht, met ſorghen, overweghen
Wat ſwarigheden in dit ſtuck al ſijn geleghen.
Miſſchien dat u, Me-Vrou, de reden ſo veel leert:
Dat u deughdſamigh hert, ſijn gunſten van myn keert.

CECI, Mijn onverkeerlijck hert, onmoogh'lijck te verkeeren,
Blyft, Floriaen, ſtandvaſt by teerelijck begheeren.
Kent ghy recht Liefdens-aert, ſo weet ick wel: dat ghy
Niet ſonder reden ſult hier in verſchoonen my:
Dat ick lichtvaerdigh niet, maer met voordachte ſinne
En rypelijck beraedt dit ſellifde beginne:
So weet dat ick mijn oogh ſloegh op u kleene ſtaet,
En u vernoeging, die het Hof te boven gaet,
Wiens overvloedigheen haer gheen vernoeging deelen,
Maer, door begeert, tot meer vernoeging haer ontſteelen.

Ten anderen;ſo heeft my neffens dien behaeght;
U deughd-lievende Ziel, die ghy in't lichaem draeght,
U trouwe ned'righeyd myn teelde boven alle
Een gunſtigh hert tot u: dat met een wel-gevalle
Van't Herders leven. In vermaeck,en cleyne luſt
Soght een by u te ſijn,in aengename ruſt.
Ick kies voor 't Hof,het veld: ſo ick geruſt mijn leven
Moght onbekommert tot een Herders dienſt begeven.
Het ſtaet mijn Vader toe,'t is waer, my te gebien,
En na gehoorſaemheyd ſo moet ſijn wil geſchien.
Maer 'k ben in Liefde vry
Van al ſijn Heerſchappy.
Liefd' wil, na Liefds behaghen,
't Gebieden zyn ontſlaghen.
En acht meer als het goedt
De rijckdom van 't gemoedt;
Dat's willigh na te treden
De keur der ſinn'lijckheden.
En ſo mijn Vaders Wet
Het ſelfde mijn belet:
Wil ick aen gheen groen Heyde
Met u de Schaepjes weyde,
Veel liever, als met dwanck
Te minnen,tegens danck.
'k Heb mijn gedacht begeven
Vaeck op het menſchen leven:
Veel ſtaten oock van dien
Aendachtigh in-geſien,
Die ick ſo valſch bevyne
Als zy wellustigh ſchyne.
Ia ſo valſch oock (dunckt mijn)
Als zy verganck'lijck ſijn.

 Niet

Niet anders is het leven
Als roock: door windt verdreven,
Wat is de overdaet
Als ons de Ziel verlaet?
Wat isser voor de Menschen
Hier beter doch te wenschen:
Als dat men sich vernoeght
Met 't geen ons God toe-voeght?
Vernoeght in vrolijckheden
Het leven te besteden,
In kleynigheyd, na wensch,
(Dunckt my) is voor den mensch
(Als men **Gedenckt te sterven**/
En dat men moeten derven
Het leven, door de doodt)
Een blijdschap in de noodt.
Dus Floriaen: laet varen
V sorghen, vol beswaren.
En maeckt u selven Heer
Van mijn, door mijn begheer,
Die 'k na u wil sal voeghen,
En met u staet vernoeghen.
't Leven is sonder strijdt,
In kleynheydt onbenijdt.

FLORI. Goddin: voorwaer, Goddin, ghy dwinght my, o Goddinne,
Met hert, en ziel, Me-Vrou, tot u beleefde Minne.
Dan 't aldermeest dat my in dese saeck beswaert:
Dat ick u trouwe deught, na sijn verdienst, en waert,
Geensins vergelden can. Doch so ick ken betreffen
Mijn voorgaende geluck: sal u mijn staet verheffen
Verr' boven eenigh Prins, of eenigh Conings kint,
Door trouwe Liefde, daer u slaef u meed' bemint.

CI. V trouwigheydt die ist waer op mijn ziel vertrout.
DRI. Door u getrouwigheyd, mijn trou verseeckert hout.
CI. Wat can den Hemel aen de menschen meer verleenen?
DRI. Als dat twee zielen trou, in trouwigheyd vereenen.
CIL. Wat aengename vreught: 't genieten na begheert.
DRI. Ist aengenaemste dat natuur den mensch vereert.
CI. 't Is recht den aert der Liefd': te volgen Liefdens wetten.
DR. 't Is rechte Liefd': (de sin, daer 't keur gebiet, te setten.
CI. Ach! daer men so vereent, verdrijst men twist en haet.
DRI. Door dien oprechte liefd' het al te boven gaet.
CIL. De Liefd' vermagh het al: dies min ick sonder schromen.
DRI. De Liefd' verschoont het al wat yemand op mach comen.
CI. De Liefde, door haer deugt, sterrickt een Minnaers moet.
DRI. De Liefde, door haer deught, rijckdom versmaden doet.
CI. De Liefde, soet van aert, ken veel gebreecken heelen.
DRI. Waer ware Liefde heerscht, sal haer gheen vreughde steelen.
CI. De Liefde die maeckt rijck: en dat niet sonder reen.
DRI. De Liefd' vernoeght het al: S'is met een kleyn te vreen.
CI. Mijn dunckt geraden, Lief: dat wy dit laten steecken,
En dat ghy mijn bewijst met eenigh seecker teecken:
Dat mijn oprechte min, en trouheyd, u behaeght.
DRI. Goddin, aensiet u slaef: die in sijn handen draeght
Een dorre Haes'ren-stock. Een stroyen hoedt by desen,
Niet met gesteenten braef, en perr'len uyt-gelesen,
Omçinghelt, en verçiert. Gheen gaven meer by my.
Dit lichaem, overdeckt met dese grove Py,
Draeght yets dat ick u tot verseeckeringh wil jonnen,
Ist saeck dat ick u daer meed' sal vernoeghen konnen:
Al-hoe-wel dat het is mijn alderwaerdste pandt,
Te toonen u mijn trou; So reyckt my toe u handt;
Goddin: het is mijn ziel, tot uwe liefd' gebooren,
En so ick't niet en meen: so gae die selfs verlooren.

Goddin: het is mijn ziel, mijn leven, die in noot,
Sullen ſijn, tot een pandt, getrou tot in der doot.
Goddin, voor wien ick kniel, eerbiedigh neder buyghe:
Laet ick het, met een kus, u lieve lipjes tuyghe,
En u bedoude mondt druckt weder aen de mijn:
Dat trou, met trou, mijn Lief, gelijck beloont mach ſijn.
CECI. Mijn dunckt het nu genoegh. Dat wy dit lieten ſteecken
Tot morgen: dat ghy my dan eens quaemt weder ſpreecken
Op dat wy met voordacht ons wyſelijck beraen:
Hoe wy met ſtil beleydt beſt trecken hier van daen.
CECI. Vaert wel, mijn tweede Ziel.
FLORI. Ghy oock, mijn wel beminde.
CECI. A Dieu, tot morghen toe, ſult ghy my hier weer vinde.
Binnen.

FLORENTIUS.

NA dat den Coninck hem te vanghen heeft belaſt,
Dient my nu naerſtelijck op deſe ſaeck gepaſt.
Ha! plompert: 't gheen dat ghy hebt liſtigh voorgenomen
Daer (ſweer ick) ſult ghy nu noch nimmermeer toe comen.
ALLERDUS wt. De tijdt eyſt gheen vertreck: zy ſijn voordacht te gaen,
Het gheen ick uyt haer mondt ſlus ſelver heb verſtaen.
Daer comt Allerdus aen: die ick deſe ſecreten
(Als mijn getrouwe vriend) ſal trouwelijck doen weten.
Allerde, wel te pas, de tijd van u af-ſijn
Die ſcheen my duyſent Iaer, door oorſaeck: dat ick mijn
In nare eenſaemheyd heb langhen tijd begeven.
Ick acht my ſonder u (mijn vrund) als ſonder leven:
Alſo ick van u deught, en trou, verſeeckert ben,
So iſſer niet dat ick voor u verborghen ken.
Dies wilt aendachtelijck eens letten op mijn reden,

Die tuyghen sullen u Cecilia's vuyligheden ,
Die ick niet langh verleen hier met mijn ooghen sagh:
Als zy (door minne-lust) by desen Herder lagh
Op een verborghen plaets, in't dighste van 't Bosschagie,
In geyle dertelheyd, oneerlijck in boelagie.
Dit dreef my voor't nae't Hof: ick gaf 't den Coninck aen,
Die voort belasten: dat men haer soud' vanghen gaen.
Dies bidd' ick u, Me-vrundt, dat in de Noorder hoecken
Ghy spoedigh derwaerts vlucht om dese twee te soecken.
En ick treck zuydwaert wt, op dat gheen tijd en spilt.
Ick bidd' u, spoedigh doch.

LLER. Daer niet voor sorghen wilt:
Ick gae door Bergh, en Dal, door Lommer, en door Linde,
Ghy sult aen Allerd een ghetrouwe Vriend bevinde.

Binnen.

FLORENTIUS, en ALLERDUS weder wt, hebben FLORIAEN ende CECILIA ghevanghen.

LORI. WAt leydt men my te last? Waer in heb ick misdaen?
Dat ick gevanghen moet in Ys're-boeyens gaen.

LORE. Dat sal dees stomme Brief sijn Majesteyt getuyghen:
U daden waerdigh sijn de neck voor't swaert te buyghen.

Binnen.

Seſte Handelingh.

FLORIAEN in de Gevanckenis.

WIe hindert haet ? Wie ſchaedt de loghen ?
   Die, door de nijdt, mineedigh lieght.
De Menſch werdt van de Menſch bedroghen :
   Maer,ach ! gheen Menſch die Godt bedrieght.
In u, o Heer,ſtaet mijn vertrouwen,
   Ick vrees noch ſtraffe pijn, noch doot.
Ick ſal mijn hoop verſeeckert houwen :
   Dat ghy,Heer,niemand laet in noot.
Met boeyens,ſwaer,om mijne handen,
   Gelijck miſdadigh : Niet miſdaen.
O Godt ! verlicht mijn ſware banden :
   Laet my van u genaed' ontfaen.
Iſt dat ick moet onſchuldigh lyen
   De ſtraf ; die 'k niet en heb verdient;
Magh maer mijn ziel met Godt verblyen,
   Tot ſtraffe, my de doodt verlient.
Salighe Zieltjes : die hier boven
   In vrede, ruſt, en vrolijck ſijt,
Daer ick hier noch veracht, verſchoven,
   Haeck na die aengename tijt.

CECILIA, met een des Coninghs Dienaers voor de Gevanckenis geklupstert.

REchtvaerde Goden: ken u Goddelijck vermoghen
Dit ongelijck, eylaes! verdraghen, en gedoghen?
De oorsaeck van dit feyt u groote Godheydt bidt:
Verlost mijn tweede Ziel, die hier gevanghen zit,
Onschuldigh swaer belast met onverdiende plaghen.
Volmaeckter Iongelingh mijn ooghen noyt en saghen.
U lyden is u troost, u hoop staet in den Heer,
Die in de noodt verlaet de sijne nimmermeer.
Ghy quaemt daer toe door mijn: Dies wil ick voor u boeten,
Als schuldigh van die straf, werp ick my voor u voeten,
Geknielt, eylaes! ter Aerd', leydt u bedroefde Bruyt,
Ach! Floriaen, mijn Lief, steeckt doch u hooft eens uyt.
Siet wie hier buyten leydt met knienen neer gebooghen,
Met armen op-gerecht, met tranen in de ooghen,
De handen t'saem-gevoeght'en uytgereyckt tot dy:
Also ick schuldigh ben, mijn Lief: vergeeft het my.
FLORI. Staet op, mijn Lief, staet op: ghy hebt my niet misdreven.
Het knielen staet aen mijn. Aen u, Lief, het vergeven:
Dat ghy om mijnen 't wil (o loffelijcke Maeght)
Dees Ysere-boeyens om u teere handen draeght.
Drooght af Cecilia u wangen, nat betraent,
Het schreyen wondt mijn ziel, 'tontçiert u schoon gedaent.
Goddin: rijst van der Aerd'. Drooght u betraende wangen,
Ey! staeckt u naer gesucht. Het wringen van u handen,
Het overlast mijn Ziel, met meerdering van smert;
Die als een ballast leydt op mijn benaude hert.
CECI. Ach! Lief, waert dat ick moght u van dit pack bevryen:
De onverdiende doodt soud' ick gewilligh lyen.

Ooght op mijn tranen blanck, en bracke ooghens vloet:
't Is u onschult, die mijn dus bitter weenen doet,
Dat u getrouwe deught, die ghy mijn ginckt betoonen,
Dat ick die nu moet sien met sulcke valscheyd loonen.

FLORI. Goddin, noch eens Goddin, Goddinne voor altijt,
So bidd' ick u, mijn Lief, dat ghy gedachtigh sijt
Dees redens, daer ick soeck mijn Enghel meed' te peye:
Wat God te samen voeght, dat sal g een Mensche scheye.
Ist dat de doodt mijn ziel, Goddin, voert van der aerd,
Troost u, en denckt, mijn Lief: Ick ben u Liefd' niet waerd.
Troost u met Godes wil, die niet en is t'ontvlieden.
Wat Godes wille wil, dat moet immer geschieden.

CECI. Moght, tot verlichtenis, u onverdiende pijn
Mijn hertsen-Lief in een met u gesmolten sijn.
Dat ick u dese last, en onverdiende plaghen
(Na mijn vermoghen) moght getrouw'lijck helpen draghen:
So waer mijn lyen dan ten deele wat verlicht.

FLORI. Goddin, u medely getuyght mijn u ghesicht:
Aensiend' u trouwe deught, u trouheyd boven maten
Die ghy tot noch toe hebt mijn trouw'lijck blijcken laten,
Veroorsaeckt my, mijn Lief: dat ick met hert en ziel
Voor u, met danckbaerheyd, ter Aerden neder kniel,
En bidd', so veel ick ken: dat ghy u treuren staeckt,
God sal't wel voeghen, dat de saeck ten besten raeckt.

CONINGH

CONINGH. FLORENTIUS.
Met al 't Hof.

CONIN. 'T Rampspoedigh ongeluck dat wendt na mijn sijn wielen,
En 't volght mijn, waer ick gae, gestadigh op de hielen.
Mijn droefheyd het gedacht niet achterhalen ken.
't Schijnt ick tot ongeluck, eylaes! gebooren ben.
O Godt! hebt ghy 't versien u droeve Knecht te plaghen:
En zend my niet meer toe, als ick vermach te draghen.
Waer is mijn glory, die 'k eertijds te draghen placht
Op mijn verheven Throon, en eerelijck geslacht?
Vertreden onder d'asch, oneerelijck verschoven,
Gelastert van die gheen: die my plachten te loven.
Cecilia! wat's u doen? Wat heeft u lust bestaen
Dat ghy u vroom geslacht hebt dese schand' gedaen?
Cecilia! ghy had u behooren so te draghen:
Dat het mijn hadd' geweest een lust, en wel-behaghen.
Maer nu ghy anders doet, als uwe plight gebiet,
Quetst ghy mijn ouderdom met schandelijck verdriet.
Dies sal ick, na mijn plicht, rechtvaerdigheydt betoonen,
En met verdiende straf u misdaden beloonen.

CECI. Mijn Vader, en mijn Heer: Ist dat ghy 't vindt geraen
Met sware straf mijn Ieught u wreetheyd op te laen:
So sal ick Godt den Heer op-offeren gebeden,
Dat na mijn doodt getuyght werden d'onschuldigheden
En onrechtvaerde straf; die 'k als misdadigh boet;
Maer sterve sonder schult, ist dat ick sterven moet.
De doodt sal, Vader, mijn so swaer niet sijn om draghe,
Als ick door liefd' tot u met reden wel beklaghe:
Het p'rijckel uwes ziel, dat uyt u oordeel rijst,
En so lichtvaerdelijck yemand ter doodt verwijst.

Ach! als ghy my nu hebt berooft van 't sterflijck leven,
So wensch ick: dat u God u misdaedt wil vergeven.
O! onrechtvaerdigh Prins: die door u logentael
Mijn Eer te krencken soeckt met lasterlijck schandael.
Maer, ach! ick ben't getroost: Al is de leughen snel,
De waerheydt (seydt de Spreuck) die achterhaeltse wel.
Ha! Prins: waert dat ghy deed als Princen vroom betamen,
Ghy soudt van dese daedt stilswijgende u schamen:
Dat ghy onschuldigh my so wreedelijck aentast,
Met Ys're kettens swaer mijn handen teer belast,
En kneust mijn Eer, en Faem, door logentael, met schanden,
Waer door ick boeyens draegh onschuldig om mijn handen.
Ha! roover van mijn Eer,
De Werelt sal (ick sweer)
Eer 't onderst' boven keeren,
Ia raecken gantsch te niet,
Eer ick door dit verdriet
Toe-staen sal u begheeren.
U dreyghen, straf en wreet,
Dat acht ick niet een beet.
Ia d'aldersswaerste plaghen
(Die ghy tot straffe meught
Bedencken voor mijn Ieught)
Sal ick geduldigh draghen.

FLORE. Ha! Flickefloyster: wilt ghy dit nu noch ontsaecken,
En (door u logentael) mijn waerheydt logen maecken:
Siet hier u eyghen Schrift. Dit maeckt u doen bekent,
Dit ist getuygenis: als dat ghy schuldigh bent.
En hebt ghy desen Brief den Herder niet gegeven?

CECI. Maer gheen oneerbaerhvydt (gelijck ghy segt) bedreven.

CONIN. Ick raed' u dat ghy swijght: U woorden die sijn vals.
Brenght de gevangen voort, en straft hem aen den hals.

Leydt

Leydt haer gevangen meed ; Ick ſal recht doen betoonen;
U met gevanckenis, hem met de doodt beloonen.

CECI. Eer ick vertreck mijn Heer, en Vader, laet my toe :
Datick geknielt voor u noch eene beed' maer doe.
Onwaerdight u ſo veel te openen u ooren,
Dees mijne redenen aendachtelijck te hooren.
So is mijn laetſte beed'; mijn Vader; u te raen :
Laet doch u gramſchap niet boven u wijſheydt gaen.
So ſeecker als de Son het Aerdrijck comt beſchijnen :
So ſeecker ſult ghy my op mijn beloften vijnen.
So ſeecker als Godt ſelfs, die in den Hemel leeft :
So ſeecker iſt, dat Floriaen gheen ſchult en heeft,
Noch ick in't minſt miſdaen, oneerbaerheyd bedreven,
Maer uyt mijn ſelven hem mijn weder-min gegeven.
En iſt dat ick hier meed' het ſterven heb verdient :
So ſterf ick dan, door min, ter liefde van mijn vrient.

CONIN. Brengt haer uyt mijn geſicht. En vordert voort de ſaeck :
Den Herder boeten ſal de luſten van mijn wraeck.

CECILIA werdt binnen ghebracht / ende FLORIAEN voor den Coningh.

FLORIAEN.

GRoot-mogend' Majeſteyt: mijn ſterven, of mijn leven
Staet in het Boeck alleen van uwe wil geſchreven,
En wat van dees ſijn Majeſteyt mijn acht verdient,
't Sy 't leven, of de doodt, na dat ghy my verlient,
Ick duldigh draghen ſal, en trooſten my, door reden.
Iſt dat ick ſterven moet : de reen ſtelt my te vreden.
Niet dat ick, na verdienſt, de doodt mijn ſchuldigh acht,
Maer dat mijn trouwe Liefd' my heeft ter doodt gebracht.

CONIN. U reden my verveelt; u misdaed is bewesen;
Dies werdt tot vonnis u Sentençy voor-gelesen:
Als dat ghy u bereydt, en totter doodt begheeft.
Brenght hem gevanghen weer daer hy geseten heeft.

CONINGH, met al de andere binnen.

FLORIAEN blijft met een des Coninghs Dienaers.

HA! al-besiende Godt: mijn sinnen en gedachten
Vlieghen ten Hemel op, met geestelijcke krachten.
De Werelt loos, en boos: De Menschen vals en quaet
Die schromen gheen bedrogh, maer oordeelen uyt haet
De vromen dickwils vuyl, en fielen vaeck voor vromen.
Doch die'tgemoet voldoet, hoeft last'ring niet te schromen.
Verwesen totter doodt, Cecilia Goddin:
Om dat ick eerelijck u heusche Hoogheydt min,
En ghy mijn minne draeght. Nu wy vereenight beyde
Lichamelijcken sijn: moeten de Zielen scheyden.
O! scheyden al te wreet. Niet wreet door doodes pijn,
Maer wreet: om dat ick moet van u gescheyden sijn.
Cecilia, vaert wel. Vaert wel, mijn uytverkooren:
Ick ben tot u vermaeck, mijn Engel, niet gebooren.
Wanneer mijn Ziel, Goddin, dees Lichaems-kluys verlaet,
Deckt dan u teere Leen, Lief, met een Rou-gewaet:
Ter eeren van u slaef, wiens trouwigheyd sal blijcken,
En vyer, noch swaerd, noch doot, noch geen tormenten wijcken.
Ciert u Altaren op, o Moeder van de Min:
Dat ick gebeden stort, ter Eeren mijn Goddin.
Goddinnen, wilt om laegh van boven komen dalen,
Verselschappen mijn Lief: die eenigh hier sal dwalen,

Verschoven, en veracht, als ick hier Ziel-loos ben,
Van 't leven wreedt ontbloot, en haer niet troosten ken.
Brenght mijn weer daer ick was ; mijn reden sijn gedaen ;
'k Sal mijn gedacht nu voort met Godt bekomm'ren gaen.
Binnen.

CHOOR.

O Redelijck geslacht
Met goedt vernuft gheschapen,
Godts mogentheydt en kracht
In't Choor van u gedacht,
Sorghvuldelijck betracht
Sijn Goddelijcke macht,
Ontwaeckt van't zondigh slapen.

Ey ! matight u begheer,
Door 't rijckelijck vernoeghen,
't Vernoeghen maeckt u Heer,
Dient wellust niet te seer,
Betracht het eeuwigh meer.
U Zielen wilt tot eer
En dienst der Goden voeghen.

Want niemand ken sijn lust
Na sijn begeert verwerven,
Maer lust teelt hem onrust,
Ten zy : begeerte blust
Het gheen begeerte lust.
Dies laet u sijn bewust
De seeckerheydt van 't sterven.

Wat

Wat baet de overvloet
In Heerschappy van staete?
Wat baet het geldt, en goet
(Dat veel ellenden voet,
Het lichaem schade doet)
De Ziel? wanneer zy moet
Des Lichaems-Kluys verlaten. Binnen.

Sevende Handelingh.

CONINGH. Met al 't Hof.

FLORIAEN voor 't Recht.

ALso mijn levens-tijdt loopt op het laetste endt:
(Midts wreedt geluck op my haer straffe plaghen zendt)
Kniel ick ootmoedigh neer voor uwe Majesteyt:
Gebruyckt gheen straffe, of betoont medogentheyt.
Laet my doch so veel van u mogentheydt verwerve
Cecilia noch eens te spreecken eer ick sterve.

CONIN. Scherp-rechter: doet u plicht.

FLORI. Mijn Heer: wilt mijn toe-laten
Dat ick (voor't alder-laetst) met haer een woort mach praten.

CONIN. U beed' werdt u vergunt: doch spoedigh ende ras,
Te nemen langh uytstel, en comt nu niet te pas.
Gaet haelt haer voor den dagh.

FLORI. Cecilia!

CECI. Mijn Lief.

FLORI. Wat baet dit bitter ſchreyen?
CECIL. Het valt mijn Ziel te ſwaer van uwe Ziel te ſcheyen.
FLORI. Godt heeft het ſo gewilt: Sijt met ſijn wil te vreen.
CECI. Ick heb de ſtraf verdient; die ghy Lief hebt geleen;
Dus bidd' ick: u verſoeckt het leven te verwerven,
Laet my (die d'oorſaeck ben) voor u, mijn Herder, ſterven.
Ghy hebt (na u verdienſt) met ſtraffe al voldaen,
Dies wil ick voor het ſwaert nu neder knielen gaen.
FLORI. Mijn Enghel, ſtaeckt u reen: Tijdt wil ick mijn bereye,
Om mijn getrouwe ziel van't Lichaem te doen ſcheye,
Na d'Hemelen, wiens vreught ick boven 't Aerdſch verkies.
CECI. Daer ſal gheen vreughde ſijn: door rou van mijn verlies.
FLORI. Goddin: ey! ſtaeckt u rou, u treuren, en u weenen:
Het lichaem blijft u by, de ziel wil Godt verleenen
Een plaets in't Hemelrijck. Vermoghen Godt: ick kniel
En offer willigh u mijn onbeſmette ziel.
Mijn ziel beveel ick God, het lichaem mijn Goddinne,
Om dat ick ſterven moet: door dien ick trou beminne.
Als ick ben doot, door liefde groot,
So ſtelt met Letters op mijn Graf:
Dat ick Goddin, ſturref van min,
En onverdiende ſtraf.
CECI. Als ghy verſcheydt, en mijn verbeydt
In d'Hemel, by Gods uytverkooren:
Sal ick mijn hert, in droeve ſmert
(Lief) ſoecken te verſmooren:
Dat ick u dra, magh volghen na,
Mijn Lief, door Liefd' getrouwe:
'k Sal na u doot, mijn ſuyv're ſchoot
(Lief) ſo langh ſuyver houwe.
CONIN. Gaet brengt haer weer van hier: Dit ſal 't hem ſo wel doen.
Scherp-rechter: vaert ghy voort, wilt met het recht u ſpoen.

CECI. Mijn Lief, om 't heete vyer uw's Vaders wraeck te blussen,
So scheyd' ick: En voor't laetst moet ick u noch eens kussen.
A Dieu, a Dieu, mijn Lief, tot dat wy by den Heer
In 's Hemels hoogh Palleys malcander groeten weer.
A Dieu, voor't alder-laetst. Met Godt geselschapt weest.
In uwe handen, Heer, beveel ick mijnen gheest.

Cecilia **werdt binnen gebracht.** Floriaen, **knielende voor 't Swaerdt/werdt van** Diana **verlost / die (in Herders ghewaed comende) het Recht op-houdt.**

DIANA. Hout op, Scherp-rechter, hout: de straf is onrechtvaerdig.
Maer ghy Florentius, ghy sijtse beter waerdigh:
Treed eens in u gemoedt; u selven daer besiet;
Ghy die misdadigh sijt, bestraft de vromen niet.
FLORE. Sacht, Herder, niet te hoogh: of 't sal u licht berouwen.
DIANA. Het gheen ick segh, mijn Heer, dat sal ick staende houwen,
Besiet my vry te recht: Ick weet ghy my wel kent.
FLORE. Diana. Hoe! sijt ghy't?
DIANA. Florentius: Ick bent.
Siet hier Diana selfs, die dese Boeren kleden
Aen haere lichaem trock, door de genegentheden
Die zy tot uwaerts draeght. Florenti: u gewis
(So ghy dat weten wilt) is de getuygenis:
Dat ghy mijn hebt getrout; getrout met swaere Eden;
En (na 't genot uw's lusts) beloften overtreden:
Gedenckt u niet den tijdt, Florenti: dat u tongh
Met schoone woorden mijn tot u begeerte dwongh?
Gedenckt u niet den tijdt: dat ghy trou swoert te houwen
So langh daer sterren aen den Hemel wesen souwen?

Ge-

Gedenckt u niet: den tijdt van de verseeckertheydt,
Die (om der Eeren wil) nu niet en dient geseydt?
Wat wreetheyd terght u wraeck te boeten aen een Herder?
Treed maer in u gemoedt, o Prins! en loopt niet verder
In stricken van de zond'. Het is genoegh aen mijn.
Gedenckt te sterven / ach! ghy sult te vrede sijn.

FLORE. Ick stae, gelijck versuft, en in't gemoedt geslaghen,
Niet waerdigh op mijn zyd' dit stale punt te draghen.
Daer leydt het neer in d'asch, 't is niet gebruyckt als 't hoort:
Mits het tyrannelijck heeft menigh Ziel vermoort.
Berou, hoe schielijck comt ghy mijn 't gemoedt om-roeren.
Ick ben onwaert de naem, de naem eens Prins te voeren.
De zonde die en hadd' so verr' mijn noyt gebracht:
Hadd' ick die ware Spreuck wat beter overdacht.
Dan, goedertieren Godt, d'alder-grootste zondaren
Als zy bekeerden haer: Gods liefste vrienden waren.
Ontfanght mijn in genaed', so ghy den Moord'naer deedt,
Ghy weet het goede Godt: mijn zonden sijn mijn leedt.
Vermoghen Majesteyt: mijn misdaedt wilt verschoonen,
Gelijck ick bidd', dat my gelieve te betoonen
Den Herder sijn genaed': die niet en heeft misdaen,
Also ick schuldigh ben: laet my de doodt ontfaen.

CONIN. Ha! Hemel, wat ick sie. O Godt! ken u vermoghen
Dees valscheydt in den Mensch aenschouwen en gedoghen?
Florentius dus valsch! Ick schricke van de daet.
Verdoolt so is de Mensch, die'm op den Mensch verlaet.
Ghy vromen Herder (die in't minst niet hebt misdreven)
'k Wil den verrader u in uwe handen geven.
Strijckt vonnis; na u wil; en wilt hem straf verlienen.
Ghy sult voortaen sijn staet in't Coninckrijck bedienen.

FLORI. Groot-mogend' Majesteyt: 't staet u, my te gebien,
En na gehoorsaemheyd, so moet u wil geschien,

In al wat ick vermagh, ten dienſt, na u begeere,
Maer niet in het gebien. Laet ick mijn Schaepjes heere
In vryheydt, na mijn wenſch. So 't u believen zy
Is mijn verſoecken: ſtelt den Prins voor dees tijdt vry.
CONIN. O! ſpieghel aller deught: ten aenſien u begeeren
Sal ick u vroom verſoeck toe-ſtaen, en conſenteren.
't Berout my dat ick u heb dit verdriet gedaen.
Ick was verleydt: Den Prins heefter my toe geraen.
Verhaelt mijn u geſlacht, en waer ghy ſijt gebooren.
FLORI. In Vranckrijck; daer ick laetſt mijn Ouders heb verlooren;
Mijn Vader van geſlacht, uyt Conincklijcke ſtam,
Doch ongunſt (door de Crijgh) ons dat geluck benam.
So dat ick nu (door noodt) dool als een Schapen-hoeder.
Cirus, mijn Vader was, en Iſabel mijn moeder.
Dit draegh ick tot getuygh: mijn Vader in ſijn leven
Heeft (tot gedachtenis) my deſen Rinck gegeven.
DIANA. Die Namen, en dien Rinck, die ſijn mijn wel bekent:
't Waren mijn Ouders meed'. Dies ghy mijn Broeder bent.
O! al-vermoghen Godt: Hoe wonder ſijn u wercken,
Gelijck wy dagelijcks aen al u doen bemercken.
Mijn Broeder Floriaen! wat wonder brengt den tijt.
FLORI. Ha! Hemel, wat ick ſie: dat ghy Diana ſijt.
Mijn Suſter! wie ſal u getrouwe deughde prijſen.
'k Moet Broederlijcke Liefd' met deſe kus bewijſen.
FLORE. O! Goden groot van macht: Wat laet ghy niet al toe?
Wat iſſer doch in mijn, daer ick u meed' voldoe
Deught-rijcke Coningin, Lof-waerde Floriaen?
(Niet waerdigh mijn geſicht tot uwaerts op te ſlaen.)
Niet door mijn daden valſch weet ick u te betoonen
Eenighe dienſten; die mijn vuyligheydt verſchoonen;
Dus offer ick mijn op in u genaed' en macht:
Straft mijn niet na verdienſt, maer na u goetheydt acht.

Mijn

Mijn daden waerdigh ſijn, ick heb te veel bedreven:
Mijn zonden meerder ſijn als men my ken vergeven.

FLORI. Florentius, ſtaet op; en u beloften hout;
't Is u vergeven: overmidts ghy hebt getrout
Tot uwe Echte Vrou, mijn Suſter. Wiens begeeren
Is: dat ghy Echtelijck haer wederom ſult eeren.

FLORE. Genadigh Iongelingh: ghy ſult, na u gebien,
My dienſtigh, als u Slaef, en Dienaer, willigh ſien.

CONIN. Treedt al-te-ſaem met my. Ghy Floriaen, na deſen,
Sult als mijn Erfgenaem van deſen Scepter weſen:
Voor u volmaeckte deught, geniet ghy (tot een loon)
Mijn Dochter, tot u Vrou, een Scepter, en een Croon.

Binnen.

CHOOR.

HOe ſchielijck toont het blindt geluck
Haer trooſt, na langh geleden druck,
En met haer gaven meeſt verblijdt:
Die, met onſchult, geduldigh lijdt.
O! die maer troulijck Godt betrout:
In Godt ſijn hoop verſeeckert hout.
Indien hy vaſt op Godt blijft ſtaen:
Gheen valſche leughen ken hem ſchaen.
Wie ſmaedt lijdt van ſijn even menſch:
Sijn lijden brenght hem tot ſijn wenſch,
Hoe ſeer den ſmader hem beſtrijdt,
Trots al de ghene die't benijdt.
't Onlijdſaem hert (door valſch beſluyt)
Soeckt leedt met leedt te drijven uyt.
Verwinningh 't lijdſaem hert beklijft:
So hy in't lijden willigh blijft.

Den ſmader lijdt gheen meerder ſmaet:
Dan dat hy 't hert van dien hy haet
Met wrake, als een wreedt Tyran,
Niet na ſijn luſt verwinnen can.
Maer die ſijn lijden duldigh draeght,
Sijn ziel, door't lijden, Godt behaeght,
En maeckt hem van de wraeck ſijn Heer:
Die comt altijdt tot ſijn begheer.
Door valſch beleydt den dulle Menſch
Geraeckt hier ſelden aen ſijn wenſch,
Maer die ſijn onſchult duldigh lijt
Werdt Meeſter van die valſche ſtrijt.
De wraeck ſijn eyghen Heer bedrieght:
Als hy ſijn even menſch belieght.
De ſchande werdt ſijn over-Heer,
En doet hem derven ſijn begheer.
De leughen heeft vaeck ſulcken ſchijn:
Dat waerheydt heel verdruckt moet ſijn.
Maer 't vroom gemoedt trooſt ſich daer aen:
Dat zy niet ken gedurigh ſtaen.
Hy brenght ſijn Ziel in Godes haet:
Die valſch na ſijn begeerte ſtaet,
En om 't verkrijghen vinnigh ſtrijdt,
Gewapent met een valſche nijdt.
Die, ſegh ick, doet ſijn Ziel te kort:
Wiens wraeck het valſch begeeren port.
Dat goedt is ſnoodt te achten dan:
Als luſt, wraeck niet verkrijghen kan.
Hy heeft een valſch, en quaed beleydt:
Die van ſijn even Menſch yet ſeydt,
Dat hem in Eer, en Faem geraeckt,
So hem de daedt niet vuyl en maeckt.

Maer, ach ! een vuyl, met logentael,
Dat siet men daegh'lijcks menighmael :
Sal dickwils vromen schand' op-laen,
Om so sijn vuylheydt voor te staen.
Ach ! die de deughde meest ontbreeckt :
Meest van de deughde roemt, en spreeckt,
Op dat so door een goede schijn
Sijn snoode daedt bedeckt soud' sijn.
So 't na 't gemeene Spreeck-woordt gaet :
Het schurfste Schaep het luydste blaet.
Die 't meeste gort heeft op sijn tongh
Dickwils de schoonste deuntjes songh.
Florentius, den Prins
Dacht gisteren geensins
Dees schanden te verwerven.
Dus wilt ghy sijn gerust :
Schept in de deughd' u lust.
O Mensch : **Gedenckt te sterven.**

EYNDE.

I. H. Krul.